

JULI TIL HJ

R35

AMTETS STØRSTE
specialmagasin
i dametøj

Thisted
Tlf. (07) 92 28 33

Vi ses i Thisted
og mødes i →

Kvickly Thisted Telf. (07) 92 24 33

FOTO
er en
tillidssag
— gå derfor til

foto-magasinet

STORETORV . 7700 THISTED . TLF. (07) 921288

JUL I THY

1982

52. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandleres Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY

52. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen

Indholdsfortegnelse

<i>Barn i Thisted og Hansted</i> Af Johan Galster	3
<i>Martha kom os så nær</i> Af Mette Fastrup	14
<i>Da thyboer tog land i Dakota</i> Ved Jørgen Miltersen	17
<i>Hos digteren i Torshavn</i> Af Mette Fastrup	26
<i>Breve til Jul i Thy</i>	30
<i>En thybovals</i> Af Martin Jensen	31
<i>Brev til en ven</i> Af Mette Fastrup	32
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Året der gik</i>	57
<i>Annoncer</i>	70

Forsidemotiv: Fra Strømgade i Thisted

ISBN 87 8513 110 5

Fotos:

Tage Jensen: side 3, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65 og 68.

Gerda Galster: side 5, 8 og 9.

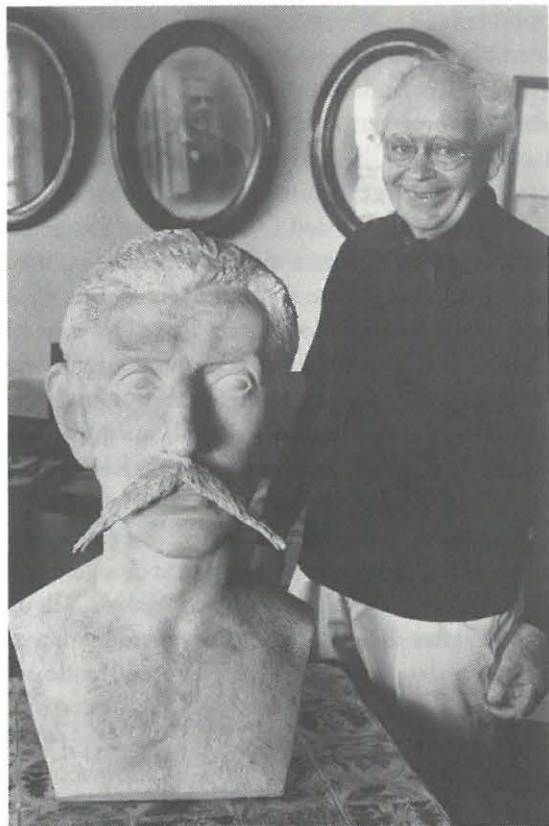
Mette Fastrup: side 14, 27 og 28

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

Barn i Thisted og Hansted

Af Johan Galster

Johan Galster i Thisted juni 1982, da han skænkede en buste af J. P. Jacobsen til museet.

Mine forældre kom til Thisted i 1904 med deres førstefødte datter på få måneder. De kom fra Svendborg, hvor min far havde været 2. amtsfuldmægtig. Det, som derfra trak dem til Thisted, var den ansættelse som 1. amtsfuldmægtig, han havde opnået her. De bosatte sig først ved havnen i det hus, som stadig ligger mellem det gamle toldkammer og Taabels skibsproviantering. Derfra flyttede de ret snart ud i en lejlighed på »Australiasminde« på Tingstrupvej. Vistnok i 1907 opførte de det hus på Dragsbækvej, som nu hedder villa »Saron«, og her blev jeg født i 1910.

Min mor, som var født Gerda Westergaard, var fra Horsens, hvor hendes forældre stadig levede, og deres hjem øvede hele min barndom en forunderlig tiltrækning ved den lykke og mildhed, der udstrålede derfra, og som ved feriebesøg bød på

store oplevelser. Hendes far, der havde været sparekassefuldmægtig, havde mange talenter, som han nu udviklede i sit otium. Han tegnede og havde sans for collager, det vil sige ved hjælp af saks og klister dekorerede han f.eks. blanke tallerkener med julemærker, udstillingsmærker, gamle frimærker, som han klippede til og arrangerede i originale mønstre og farvesammensætninger — små mesterværker, som stadig er en pryd på de vægge, hvor de er blevet anbragt. Der udveksledes ugentligt breve mellem Horsens og Thisted — og jævnlige pakker.

*

Min far var født i København, og fra hans hjem udgik ganske andre signaler. Hans mor, som var født i Grønland, var enke med en børneflokk på

oprindeligt 3 piger og 5 drenge. Det kneb vistnok med økonomien — og fra min fars side hørte jeg aldrig lyse barndomsberetninger som dem, vi elskede at høre om vores mors Horsensår. Københavnerfamilien lå under for depressioner, som også stærkt prægede min fars temperament.

Hans far, der var død i slutningen af forrige århundrede, havde været militæruddannet og med hæder deltaget i sidste slesvigske krig. Til sin egen fortvivlelse havde han ved et under reddet livet på Dybbøl den 18. april. Han skammede sig over, at han ikke havde fået lov at ofre sit liv for konge og fædreland — ja, sådan skrev han fra sit prøjsiske fangenskab til sin kone, som sad i København med deres spæde førstefødte.

Han havde tidligt vist matematiske og pædagogiske evner, undervist en række af kongehusets unge prinser, deriblandt senere Haakon VII og Chr. X, efter datidens anerkendte metoder, d.v.s. blandt andet spanskør — med forbløffende resultater — og grundlagt et kursus, der forberedte adgang til Polyteknisk Læreanstalt og Officersskolen: »Galster og Holbølls Kursus« sammen med

Familien Galster i haven ved Australiasminde sommeren 1907. Bagest fru Gerda Galster, født Westergaard (1872-1921), til højre Grethe Galster (1904-42). På bænken sidder Johan Georg Galster (1873-1922) med Annelise Galster (1906-80).

sin svoger Harald Holbøll. Han havde som kompagnichef været med til at redde Den Kgl. Malerisamling fra ødelæggelse ved Christiansborgs brand 1884. — Min fars forældre skal have levet et meget lykkeligt ægteskab, men 4 af deres børn berøvede sig livet.

*

Mine forældre havde 4 børn, hvoraf jeg var den yngste og eneste søn. Da min yngste søster blev født, telegraferede min far kort til sine svigerforældre i Horsens: »8 Pund Pige«! Min indtræden i denne verden vakte stor forundring i familien, fordi de lykkelige omstændigheder, som det hed dengang, længst muligt var blevet hemmeligholdt. Der gik jo ofte hele år imellem, at man så hinanden — for Thisted lå langt borte, med endeløse togstrækninger og tre vande skilt fra København.

Min mor havde en barndomsveninde, Camilla, som i 10—12 år havde været forlovet med Peder Jensen fra Vesterborg på Lolland. Han levede som storvildtjæger og guldgraver i Rhodesia, men sørgede for, at hans forlovede i Horsens blev i stand til at leve op til den millionærtilværelse herhjemme, som han målbevidst stiledede imod. Han bekojede hendes ophold i Europas storsteder, mens han nedlagde vildtet og opgravede guldet i Afrika. Endelig i 1910 kom han så hjem efter at have solgt guldminen »Arcturus« for et millionbeløb i engelske pund sterling — og så skulle brylluppet stå i Horsens i marts — og ingen kunne begribe, hvorfor mine forældre ikke kunne komme med til denne dunderfest — min mor skulle nedkomme i begyndelsen af april. Man undskyldte sig med forkølelse!

Til gengæld kom så det nygifte mangemillionærpar til barnedåb i Thisted i eget køretøj, Daimler med chauffeur, et enestående syn på de thylandske landeveje i 1910 — og turen fra Dragsbækvej til Thisted Kirke med drengen blev besørget af Daimleren.

Min far var ganske åbenlyst lykkelig og begejstret for sine børn — og var tilstede ved alle fire fødsler. I 1911 udgav han en digtsamling »Sange«

under pseudonymet Svend Thy, hvori han beskriver sin glæde over sine piger:

*Tre badende Nymfer det lykkes
ved Aften at se i min Stue;
de kvidrer og spjætter og dykkes:
O, yndige Forår at skue!*

*Den ene er slank som en Vidie,
den anden er kluntet og buttet
og svulmer om Lænder og Midie,
den tredie er tyk og betuttet.*

*Den ene er Frøken af Tallie,
den anden som trivelig Mutter
sig vender og vugger i Ballie,
den tredie er Spiren blandt Glutter.*

*Med Lemmer, saa blanke, saa blide,
saa friske, saa frie af Støvet,
så skinnende, blændende hvide
som Blomster i Luften og Løvet;*

*med Øjne, af Taagen ej tvungne,
med lysende, lokkede Ho'der
de glødende gryer, nys sprungne
af Vaaren, den vældige Moder.*

*Jeg tænkte for sikkert, at Vaaren
i Favn mig ej mer vilde tage,
jeg vidste blot ikke, at Vaaren
at favne endnu var tilbage.*

I et andet digt om drengen hedder det »denne vidunderlige Dreng«, hvilket dog i et efterladt rettet eksemplar er ændret til »denne forunderlige Dreng« —! I alt har denne glæde inspireret 17 digte i nævnte samling.

Jeg har kun få, men meget lykkebetonede erindringer fra årene på Dragsbækvej: Fornemmelsen af den åbne, friske fjord, kystvejen har siden afskåret huset fra strandkanten, og en stor grøn have — minder, der tegner sig i forjættende morgenlys.

Enkelte begivenheder som søndagspakken, der ankom fra Horsens. Andre børnebørn end disse fire havde mine bedsteforældre dengang ikke. Måske var jeg som den yngste og eneste dreng i

flokken særlig bemærkelsesværdig — men mor forsikrede sin mor »— at nogen ren Engel, det er han nu ikke« som det hedder i et brev. Min fars sangkvarteret var enestående interessant, min mor holdt styr på stemmerne ved klaveret.

*

Men pludseligt befandt vi os så i Vestergade 8.

Jeg undrer mig over, at far, som elskede saltvandet og naturen, »Morsøs melankolske Linie« og udsigten til Silstrup, opgav huset ved stranden. Men årsagerne kan have været flere. Man havde fået en ny amtmand i amtsgården, hvilket uheldigvis betød samarbejdsvanskeligheder.

Far sagde sin stilling op og erhvervede sig afdøde sagfører Lyhnes forretning. Min mor var blevet 40 og mente vel nu, at børneflokket var stor nok, der var af begge køn, og hun var selv den yngste af fire. Hun var et energisk og praktisk menneske og

Fra Dragsbækvej flyttede familien til Vestergade 8, hvor Johan Georg Galster fik kontor på 1. sal. Overretssagfører J. G. Galster står der mellem de to vinduer. I stueetagen havde Handels- og Landbrugsbanken kontorer, da Gerda Galster tog dette billede.

følte vel at have kræfter til at realisere sig på anden vis også. Muligvis har millionærparret hjulpet til med kapital: man købte ejendommen i Vestergade, som var nybygget efter en brand, og indrettede sig med beboelse i øverste etage, sagførerkontorer på 1ste sal, og i stueetagen på gadeplan etablerede mor 2 butikker: en hatteforretning, hatte gjorde man jo meget ud af dengang, og en sæbe- og parfumeforretning.

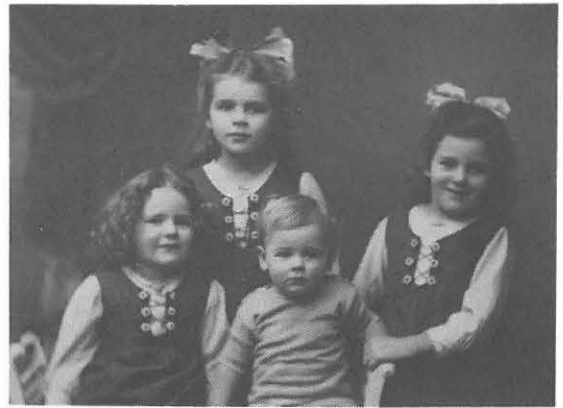
Hun holdt længst ud med hatteforretningen med dertil hørende systue, som, da Handels- og Landbrugsbanken rykkede ind i butikslokalene, flyttede ned i Storegade. Hun havde vistnok ikke lært faget, men inden længe skulle byens damer have syet hat hos fru Galster. Jeg har stadig den tykke regnskabsbog, som den mere regnskabskyndige sagfører førte for hende.

*

På grund af det meget udearbejde måtte der jo engageres hjemmehjælper, som kom ind fra landet og boede hos os på et par loftskamre. Det var pragtfulde piger, mest fra havkysten. Blandt disse søstrene Maren og Marianne fra Klitmøller. Marianne blev siden gift med fisker Christian Grønkjær, først Hansted, siden Klitmøller. Meget elsket var også Marie Thinggaard, som blev gift med tidligere hotelkarl på Sjørring Kro, han hed også Chr. Grønkjær og boede i Sperring. Desuden en sød ung pige med det mærkelige navn Sipora. Ofte var jeg som lille dreng med dem hjemme hos deres forældre og har kære erindringer om de små blomsterhavers pragtfulde farveflor: stedmodersblomster i stærke blå og mørke, rødbrune fløjlstøner, leukøjer og duft af lavendel.

Jeg tror ikke, mine forældres ægteskab var noget helt igennem lykkeligt parforhold. Fars urolige gemyt behøvede sin kones sindige støtte for overhovedet at kunne fungere. Da han blev enke-mand i 1921, betød det katastrofen for ham.

Han havde et meget fint og kærligt forhold til sin svigermor — hvis far, Peder Hansen, havde været sagfører i Horsens. Engang spørger hun i et brev min mor, hvordan Georg, fars fornavn, i grunden har det, og får i næste brev det svar, at

Gerda og Johan Georg Galsters fire børn, fotograferet i 1911.

Georg er, som han altid har været: humøret er op og ned, kun overfor børnene er han altid den samme, den positive og glade far.

Jeg tror i øvrigt også, at hemmeligheden i mine morforældres vellykkede familieklima var den dominerende fællesinteresse for deres børns vel. Under alle omstændigheder stod mine forældre sammen om at skabe lykkeligst mulige kår for børnene — og jeg tror, det blev et højst usædvanligt forældre-børn-forhold, de få år det bestod.

*

Aftenerne var uforglemmelige, hvad underholdningen angik. Far var den utrættelige, idérige igangsætter: landets berømte renæssancebygninger oplevedes for første gang udkåret og sammenklippet i pap: Rosenborg, Frederiksborg og Kronborg, Rundetårn og Trinitatis, vi arbejdede alle med — mor læste op: »Vor fælles Ven«. Også far læste op. Han var en ivrig og fremragende oplæser. Et andet projekt var Alfred Jacobsens Duketeater, der blev indforskrevet fra København i utallige ark, som blev klæbet på pap og skåret eller klippet ud. Aldrig har forventningerne siden været større foran et proscenium, end når tæppet her gik op for »Elverhøj« eller »Fyrtøjet«, »Den sidste Mohikaner« eller »Ved Sankelmark«.

Iscenesættelse og rollefordeling var forældrenes sag. Publikummerne var de 4 rollinger, eventuelt med kammerater som gæster. Som ekstranummer opførtes engang overraskende en lille enakter,

hvor de optrædende var udklippede fotografier af de 4 forkælede børn.

Far elskede Holberg og fandt en aften, jeg var alene hjemme med ham, på, at nu skulle vi rigtigt more os med at opføre én af hans komedier — jeg husker ikke, om det f.eks. var »Henrik og Pernille«, men handlingen var ikke så indlysende for mig som den i »Fyrtøjet«. Det værste var dog, at der var roller, vi ikke kunne dække rimeligt med de forhåndenværende dukker, hvorfor vi måtte supplere med et par indianere fra »Mohikaneren« — og derved gik det lidt i fisk for mig, mens far begejstret gennemførte forestillingen.

*

En vinteraften fandt han på at anbringe os alle 4 på en dertil anskaffet lang kælkk og galopere med os bagefter op og ned ad den snedækkede Vestergade — iført en gul strikket hue — til stor fryd for deltagerne og velsagtens til stor morskab for tilskuerne. Utallige var de interessante lege, han fandt på: en af dem var, at vi stoppede os ud med puder for og bag, og som fede »Bagerboller« dingledede sanseløse rundt, til vi dejsede om kuld af anstrengende velvære. En anden, at vi søndag morgen i sengen under hans dyne foretog en sørejse med en af de store dampbåde til København, ordinerede vore fornødenheder hos kahyttsjomfruen, bestilte morgenkaffe med rundstykker i restauranten, samtalede med officererne — vi oplevede intenst dette specielle miljø — til vi så vågnede op til vores konkrete morgenmåltid i Thisted.

*

Far havde det sådan, at han frabad sig gaver til sin fødselsdag. I stedet fik alle vi andre præsentter — et fænomen som vakte stor opmærksomhed blandt vore kammerater. Usædvanligt var det vistnok dengang, at vi ikke blev korporligt afstraffet hjemme — derimod nok i skolen. Far blev fyr og flamme og ganske nådeløs, hvis han fik kendskab til, at hans døtre havde været udsat for noget sådant i skolen. Jeg husker, der var en affære med overlærer Hansen på Realskolen.

Der var altid puttet mundgodt under hovedpu-

den som søndagsoverraskelse. Søndag formiddag vandrede vi ofte ud i flok: til Granskoven over Simons Bakker eller — en lidt længere tur — til trinbrættet »Bavn« på Fjerritslevbanen, hvor der var et signal, vi selv kunne stille på, så middagstoget standsede og bragte os til staden tidsnok til maden. Ofte var far ikke med på disse ture: han havde låst sig inde på sit kontor og skrev vers.

Sommeraftener roede vi sommetider med far som rorkarl til Simons Bakker med aftenmaden, som blev fortæret efter kapløb op og ned ad skrænterne. Større selskabelighed — bortset fra sommermånedernes — fandt sjældent sted. I så fald var det som regel efter aftenmad. Mor sagde ofte, når de sidste gæster var gået: »Så — nu skal vi rigtigt hygge os!«

Der blev musiceret en del — mor spillede klaver, mest Mozart-sonater, Mendelsohn og Sibelius — far sang Schumann, Schubert og sammen sang vi efter »Danmarks Melodier« til mors akkompagnement — og man prøvede at få alle fire børn undervist i klaverspil hos organist Fritsch og fru overlærer Larsen. Vi havde en grammofon med stor lavendelblå tragt og permanent stift. Pladerepertoiret var ikke imponerende: marcher, wienervals og den slags. Særlig interessant i denne fremførelse lød Lumbyes »Jernbane Damp Galop« — det lød grangiveligt som Thybanen for fuld udblæsning.

*

Da jeg som omtalt var den yngste i flokken, og min søster Sigbrit var ca. 2½ år ældre, blev der et par år, inden jeg begyndte min skolegang, hvor jeg i dagtimerne blev overladt til egne sysler.

Jeg var meget beskæftiget med mangefarvet modellervoks, men havde den sorg, at mine værker opstillet i vindueskarmen ofte smeltede i solen. Jeg var dog så optaget af fænomenerne, at da far viste mig en stor bog med den berømte Thorvaldsens værker, blev jeg så forskrækket, at jeg skuffet måtte indse, at det nok alligevel ikke var den vej, min bane skulle gå — hvilket vist slet ikke havde været meningen, snarere tværtimod. Og så henfaldt jeg til tinsoldater og mekanisk legetøj — det som lå i tiden.

Johan Georg Galster på badetur med sine børn ved Bøgestedrende 1914: Johan, Sigbrit, Annelise og Grethe. Fotografiet, taget af Gerda Galster, blev præmieret af ugebladet »Verden og Vi«.

Dog beretter ovennævnte Mariane fra Klitmøller, at jeg skal have udtalt: »A vil vær' billehugger«, men det har nok været før mødet med Thorvaldsen, og der skulle gå mange år før, jeg faldt tilbage på denne tidlige tilbøjelighed.

*

Jeg hang meget i vinduet mod Vestergade og studerede trafikken her. En dag observerede jeg det usædvanlige, at et studepand med vogn arbejdede sig op ad gaden. Det pragtfulde kirketårn var en daglig oplevelse at se på. Klokkeren bimlede mindst 3 gange om dagen ved at trække i tovet, som hang ned langs tårnsiden, og hver eneste gang tudede snedker Fuglsangs hund hjertegribende ovre i Skovgade.

Jeg begyndte ellers at udvide min aktionsradius i de år, mest mod skoven og Skovgade, hvor jeg i Ingvard og Christian Grube Overgaard fandt trofaste legekammerater kaldet »Læver og Kesse«. Lige overfor vores gård mod Skovgade boede i et fint lille hus, som nu forlængst er nedrevet, Vera, som om søndagen iført sit statstøj, var en uforlignelig skønhed.

Også snedker Fuglsangs døtre, Mitte og Estrid, som var naboer mod Skovgade, var daglige omgangsfæller. Hvad jeg absolut ikke brød mig om var, når mine søstre veloplagte kom hjem fra skole og i den bedste mening — og for betaling — satte

mig op i den gamle barnevogn, trak mig ned ad Skovgade og promenerede mig ude i byen som baby!

*

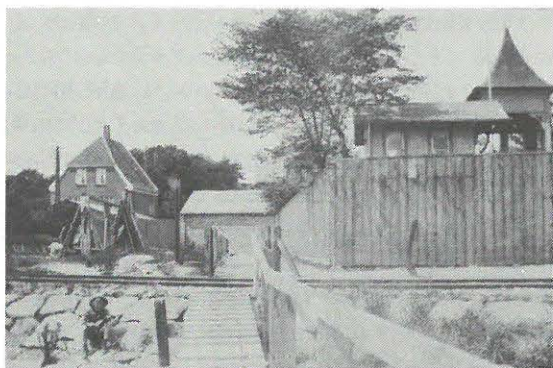
Fra vores gård kunne vi kigge ind til vor anden nabo i Skovgade: familien Johansen, hvis levkår at dømme efter, hvad vi så, betød vistnok den eneste skygge i mine tidlige år. Det betød en daglig angst og græmmelse, at mennesker, som levede dør om dør, kunne eksistere på så forskellige vilkår. Fattigdommen og nøden hos Johansens var åbenbar og chokerende. Jeg ved det ikke, men jeg er sikker på, at far må have gjort en indsats for at bøde lidt derpå. Mange år efter så jeg stadig Johansen gå og feje gade med det samme giftigt-bitre, resignerede udtryk i øjnene.

Første gang, jeg stødte på et politisk problem, var, da min kammerat Ejler alvorligt henstillede, at jeg ikke legede med Erik, for hans far var venstremand! Vi var vel 7—8 år. Min far var hverken højre- eller venstremand, snarere socialist end kapitalist. Han læste Politiken og Flensborg Avis. Gik jeg ham på klingen, sagde han, at han var republikaner, hvilket var absurd for mig. Jeg elskede kongen, Christian X, havde ønsket til min fødselsdag og fået et stort fotografi af ham i glas og ramme, købt i Buchholtz's Boghandel. Vi omgikkes i mine drømme som venner og ligemænd!

Om fars sociale sindelag vidner f.eks hans digte (»Ral« 1921) om madam Bøgeskov og hendes søn Martin, i digtene kaldet Charles, som gik bud i byen. Mange år senere takkede hun mig på rørende måde for hans omsorg for deres problemer.

*

Far var haveentusiast og kunne ikke i længden holde ud ikke at have noget grønt at se til. Derfor lejede han en have med et særpræget lysthus nede ved fjorden lige op ad havnebanen ved den dengang nye fiskerihavn, som vist nu er lystbådehavn. Terrænet blev senere opfyldt af olietanke. Her havde vi mange skønne blomsteroplevelser. Far havde rekvireret nogle tulipanløg, hvoraf udvikledes tulipaner i meget ejendommelige former, far-

Familien Galsters lysthus i haven ved havnen, fotograferet 1915 fra badehuset af fru Gerda Galster.

ver og tegninger, som jeg ikke siden har set. Ligeledes valmueblomstens fantastiske udfoldelse oplevedes her for første gang. Liljekonvaller og nelliker nød vi i fulde drag, desuden græsplænen, hvor vi bare lå og fantaserede op i himlen.

Mor brugte flittigt sine hænder. Hun syede selv alt tøjet til sine 3 døtre og sig selv, tappert hjulpet af sin mor og søster. Der var navnlig travlhed i ugerne forud for Realskolens årlige karneval på Hotel Aalborg. Desuden passede hun sin hatteforretning, kreerede nye modeller, forestod den daglige madlavning og udfoldede sig pludseligt i broderier, opmuntret dertil af en ven af familien, forfatteren Poul Uttenreiter, som i nogle år var politifuldmægtig i Thisted. Han tegnede mønstrene, og sammen udstillede de resultaterne på den censurerede Kunstnernes Efterårsudstilling i København, hvor efter Uttenreiters udsagn blandt andre Johs. V. Jensen skal have glædet sig over dem. Værkerne var monteret i glas og ramme. Jeg har et af dem hængende, en livlig abstrakt komposition, udført i rosa og sort silketråd på lys kammerdug. Motivet er mikroskopert hundelever!

*

Efterhånden prægede krigen, den første verdenskrig, som var brudt ud 1914, vores dagligdag. Det brændende spørgsmål i de første år var, om det kunne lykkes landet at holde sig udenfor. Far ville melde sig som frivillig, hvis landet blev inddraget. Han var glødende patriot og tyskerhader

som sin far. Det var hans store sorg, at han var blevet kasseret på sessionen, fordi han var nærsynet. Vi fik rationering af sukker, kaffe, smør o.s.v. — og far hævdede, at hvis tyskerne trængte ind i landet, ville også luften blive rationeret!

I Kosmorama kunne man følge ugerevuerne fra krigsskuepladserne, dels fra allieret side, dels fra centralmagternes, akkompagneret af organist Fritsch, der om søndagen udfoldede sig på orglet i kirken, men hver aften trakterede klaveret i biografen, hvor han med et omfattende repertoire ledsagede de foreviste stumfilm.

Vore favoritter på lærredet var naturligvis kortfilmene med Chaplin og Storm P's 3 Smaa Mænd. Teksterne til de mere eller mindre seriøse helfestensfilm læste far højt for mig, da jeg endnu ikke havde lært den kunst — til det øvrige publikums store irritation.

Kvaliteten må have været meget ujævn, for hans tolerancetærskel blev jævnligt overskredet, hvorfor han højlydt ømmede sig med uærbødige kommentarer — til endnu større irritation! En uforglemmelig oplevelse var det at se Asta Nielsen i sort tricot som Hamlet.

Vi nåede vidt omkring i alle tider og riger: til Indien med formidable masseoptrin foran mægtige templer, vi oplevede kong Belsazar i Babylon — ja, nåede helt over til »Montezumas Datter« — altsammen til kvalificeret musikalsk akkompagnement.

*

Året var i øvrigt spækket med mange slags brogede forlystelsestilbud, som vist ikke findes i samme omfang mere. Man mødtes og kom hinanden ved. Byen havde et ypperligt hornorkester, ledet af den talentfulde Chr. Ryning, som i sommertiden en gang om ugen gav koncerter i plantagen, mens man promenerede eller sad bænkedede om små kaffeborde.

Ved kirkelige højtider musicerede dette orkester tidligt om morgenen fra kirketårnet, og det spillede en stor rolle ved de årligt tilbagevendende byfester: fra bådoptøget fastelavnsmandag til grundlovsdag og valdemarsdag og ved dyrskuet,

som foruden af alle arter husdyr betød et kaotisk tilløb af alle slags artister og seværdigheder, ligesom storeonsdagsmarkedet, hvorfra jeg mindes den festlige professor Labri. Man har i dag vanskeligt ved at forestille sig, at den slags sammenløb kunne gå af uden højtalerbrøl!

Dertil kom så de rejsende teaterselskaber, som gav forestillinger i den myteomspundne teatersal på hotel »Thy«. Solistkoncerter og kirkekoncerter var også sædvanlige begivenheder — og så havde jeg endda nær glemt Cirkus Miehes og Cirkus Bech Olsens besøg. Mange af disse maleriske oplevelser er i dag erstattet af TV-underholdning fra den flade skærm.

Man bilede dengang endnu ikke ud isoleret familievis til foretrukne naturseværdigheder, som der jo er mange af i egnen. Man sank ikke bagefter hen foran fjernsynet. Man tog mod kulturtilbudene i samlet flok, de gamle med de unge, ligesom man søndage vandrede til Eshøj eller tog turen til Sjørring Volde. Man så og talte med hinanden — man kommunikerede og følte sig som medlemmer af en stor familie.

*

Om sommeren havde vi ofte besøg af familie og venner: arkitekten Ole Falkentorp og ingeniør Ole Cock Clausen, som begge interesserede sig for

Fra Dyrskuet i Thisted 1920: På ovenstående kanonfoto ses fra venstre: Forfatteren Bertel Budtz Müller, Grethe Galster, digteren William Waagner, Sigbrit Galster og Anne Lise Galster. De tre unge damer er mine søstre, døtre af overretssagfører J. G. Galster, som nok ikke havde gjort sig klart, hvor dristigt det var at sende sine døtre i alderen 13-16 år til dyrske med William Waagner. Dog ser det ud, som om Bertels tilstedeværelse skyldes en pålagt rolle som ordenshåndhæver, hvilket han på billedet synes at være sig bevidst. Måske har det været moderens indsats, at Bertel kom med. Damernes udtryk afspejler tydeligvis det risikable i foretagendet. Min far, der var født i København 1873 med rødder på fædrene side til Nørresundby, Fredericia og Ribe-egnen, boede i Thisted fra 1904 til sin død 1922. Han udsendte med ujævne mellemrum i tiden 1900-21 i alt 8 digtsamlinger bl.a. under pseudonymet Svend Thy. Den sidste var »Ral«, som kom 1921 på eget forlag. Heri gives et morsomt, satirisk billede af Thisted By for 60-70 år siden. Samme aar udgav han som forlægger (Galsters Forlag, Thisted) værker af bl.a. Bertel Budtz Müller (»En Synderinde«), William Waagner (»Knøs og Tøs«) og Knuth Becker (»Silhuetter I«) samt en roman af Emmy Carell »Kan mænd undværes«, som opnåede det uhorste at blive beslaglagt af myndighederne som pornografi. R. Broby Johansen gør i øvrigt meget stads af både B. Budtz Müller og W. Waagner i sin kunstvejviser: Thy og Hardsyssel (Hamlet 1980). *Johan Galster.*

havneplanerne i Hansted — og senere deltog i en konkurrence om byens udformning. Desuden maleren Niels Hansen. Han var et Svendborgbekendtskab og boede en sommer med sin familiedels i lysthuset i haven ved havnen, dels i Vangså, indlogeret hos strandfoged Martin Hansen. Det var fars hensigt at få Niels Hansen til at interessere sig for Vesterhavet — han var jo marinemaler — men Niels fandt, det var for barskt og fik vist ikke malet et eneste søstykke. Hans element var det milde sydfynske øhav. Men han fik malet en stor og velafbalanceret komposition fra haven.

Ofte gik turen sommersøndage i charabanc, fuldt belæsset med gæster og madkurve til havet: Bøgested Rende, Vangså, Bulbjerg og Hansted.

I 1915 dristede mine forældre sig til — i fællesskab med deres venner dyrlæge Müllers — at købe et lille træhus, der havde tjent som bolig for en af medarbejderne ved bygningen af læmolen i Hansted ved Roshage i århundredets første årti. Man fandt prisen 500 kr. betænkelig høj. Huset lå på en lille tilgroet klit inde under holmen, stedet hedder Rosdal, få hundrede meter syd for det gamle fiskerleje, som stadig eksisterer.

Vore nærmeste naboer var den navnkundige strandfoged Anders Borup og fisker Mads Præstegaard. Far havde på en strandingsauktion købt en kort bjælke, hvori var skåret ordet »PIVTOP«. Ingen kunne finde ud af, hvad det betød på hvilket sprog, men det kom huset til at hedde. Der blev lavet en bænk af bjælken, som blev anbragt et passende sted op ad huset, hvorom vinden altid peb med sære lyde.

*

Her tilbragte så familien somrene 1916, -17, -18 og -19. Far cyklede dagligt frem og tilbage til kontoret. Øst for fiskerlejet var »Vores« strand, hvorfra vi badede flere gange om dagen i godt vejr, dasede, fantaserede og gik på hugormejagt. I nogle år var der et par små strandsøer, lunkent lavvand over fast sandbund, en velegnet legeplads. Her kunne små både sejle i smult vande, her kunne de små havne holde stand nogle dage, her blev bygget fyrårne, som kunne blinke, når man trak i en tråd, her kunne mange skøre ideer realiseres.

Stranden havde vi naturligvis for os selv — dog ofte i selskab med strandfogedens børnebørn Helga og Gutte Møller, som var skolekammerater fra Thisted. Af gadebæster var der ikke andre end os. Pragten og idyllen delte vi med søfuglene, de skrigende måger og hidsige terner, der frygtløst angreb — som stukas — hvis vi kom for nær deres afkom — og lejlighedsvis en hugorm, som nådeløst blev stenet.

På vejen hjem fra stranden prøvede vi sommetidet, om det kunne lykkes med et håndklæde bundet for øjnene at finde hjem til Pivtop ca. 400 m borte. En dag prøvede min yngste søster og jeg herpå med hinanden i hånden og med en badekåbe om begge hoveder — til vi pludseligt temmeligt langt fra målet masede ind i et levende væsen — stor forskrækkelse! Vi var ikke vant til, at nogen færdedes her, og det var endda en person, vi var lidt bange for, fordi vi dårligt forstod hans finsksvenske sprog. Det var den finske maler Juho Risanen, som havde udpønset denne spøg — til absolut ensidig fornøjelse.

Risanen befandt sig i landet som politisk flygtning — det var i sommeren 1918, da Finland kæmpede for sin selvstændighed. Jeg ved ikke præcist, hvorfor han havde slået sig ned på kroen i Hansted. Muligvis har min far haft en finger med i spillet for at få også ham til malerisk at interessere sig for havets kraft og væld, som han selv var så fascineret af. Han brugte krosalen som atelier, når den ikke var i brug til vigtigere formål.

*

Risanen anvendte mine tre søstre som modeller, og han malede dem i en stor komposition med havet som baggrund. Han malede også et interiør fra Pivtop, hvor min ældste søster Grethe sidder og knipler, mens Anne Lise står og ser på. Ud ad vinduet ses de to yngste løbe og lege med drage. Jeg overværede i åndeløs spænding, hvordan den store karton til dette maleri blev udført på stedet i kul, som blev tonet ud med franskrød. Det blev en meget vellykket tegning, langt bedre end maleriet. Jeg har mange år senere haft lejlighed til at se begge. Nedenunder tegningen skrev han: »Till

Familien Galsters sommerhus i Hansted hed Pivtop. Johan Galster tegnede det i 1925.

fru Galster«. Hun fik den aldrig, men tegningen bærer stadig dedicationen.

Senere erfarede jeg, at han på det tidspunkt var »verdensberømt«, en berømmelse, der som så mange andre var erhvervet i Paris. Det er han vist ikke mere, og det er nok et særkende for vort århundredes berømte kunstnere, at det er et tidsbegrænset fænomen at være verdensberømt. Moderne skifter med accelererende hastighed. Jeg har siden i Athenæum-samlingen i Helsinki haft lejlighed til at konstatere, at han var en fin maler. Der var bl.a. figurer, der stærkt kunne minde om et par kraftige Hanstholm-piger.

*

Når venner og bekendte, flere af dem havde med familie slået sig ned på kroen, samledes om

det lange frokostbord i kroens spisesal, steg stemningen til storartede højder — ja, det kan vel siges at have været Hanstholmens ubemærkede svar på de berømte Skagens-festligheder, som Krøyer malede. De ofte højroastede og hidsige diskussioner drejede sig om kunst, litteratur — og naturligvis militær-politik.

Krigen havde vi jo gående lige nedenfor vinduerne. Tyske U-både på patrulje langs kysten såes næsten dagligt. Ilanddrevne hornminer var vi ikke glade for — de blev ordnet i et øredøvende brag af et »flyvende« minørhold, som hurtigt nåede frem, og rundt i klitterne fandt vi siden de forvredne metalstumper.

Mange uhyggelige ting drev ind på stranden og vidnede om krigens ubønhørlige katastrofer. Zepelinerne havde vi jo næsten vænnet os til at se

inde fra byen, hvor de viste sig langt ude i Vest som lyse cigarer nede langs horisonten.

Niels Hansen mente, at når russerne først kom i gang, skulle de nok få ordnet tingene — ja, det var jo før 1917. Min far troede, at kæmperiget efter revolutionen — ligesom Frankrig efter 1789 — måtte igennem en række rædselsfulde krige, før det kunne konsolidere sig som stormagt. Det kom jo unægteligt til at slå til.

*

Uforglemmelige var de ture, vi blev sendt ud på sensommeraftener efter mælk og dagens post. Mælken blev hentet på en af gårdene syd for Fyrvejen, og posten i et lille posthus, som lå bag kirken d.v.s. vest for. Fyret var tændt og sendte sine tre magtfulde stråler ud over en del af landskabet og videre ud i det store rum over Skagerrak og Vesterhavet. Når man fulgte strålerne ud over havet, så det til vores undren ud, som de blev udsendt fra et fyr hinsides havet.

Vi fablede om mange ting. Søstrene havde en roman igang: noget med en ung, pragtfuld fisker og en gårdmandsdatter inde fra landet. De måtte vist ikke få hinanden. Der lå på sælsom vis drama og tragedie i luften, som inspirerede til allehånde, krydret af den stærke duft fra havet og august-aftenens mærkelige bittersøde aroma, som beherskede den yndige marksti mellem kirken og kroen, og som er eller var speciel for Hansted.

Anne Søe spillede naturligtvis også en rolle, og vi ønskede inderligt, at det held/uheld måtte tides os at møde hendes uhyggelige ligtog, som stadigt rumlende rumsterede i landskabet ved natetid! Vi var ikke langt fra Kjølbysgaard. Sådan en

aften kunne ende i et bragende pragtfuldt tordenvejr, som skræmte os fra vid og sans, fordi det ofte trak frem og tilbage over Holmen i timevis, før spændingerne var udløste.

*

Sidst på formiddagen den 11. november 1918 stod jeg og ventede foran uret i kontoret i Vester-gade, og da timeklokken i kirketårnet havde slået 11 slag, vidste vi, at krigshandlerne var ophørte. Vi troede, det betød freden. Ingen vidste, at det blot var en pause på 21 år — og ingen kunne ane, hvilken rolle Hanstholmen næste gang skulle komme til at spille.

I Jacob Paludans roman »Fugle omkring Fyret« fortæller om en sagfører Nagel, som kunne have en vis ydre lighed med min far. Jacob Paludan har imidlertid forklaret mig, at han hverken har kendt ham eller nogen sinde set ham. Figuren Nagel er sammenstykket af to personer i Thisted, som Paludans ven, Eric C. Eberlin (søn af dommeren i Thisted Conradt Eberlin), havde udmalet for ham: den ene ganske rigtigt min far, den anden amtsforvalter Schou, der var en af byens farverige, charmerende personligheder, som vist ikke havde meget andet tilfælles med far end den juridiske embedseksamen.

Knuth Becker, som kendte far, har derimod givet en autentisk, kort og efter min mening meget dækkende karakteristik af ham i »Silhuetter II« 1923.

19. september 1982.

Johan Galster.

Martha kom os så nær

Af Mette Fastrup

Det var næstsidste, korte eftermiddag i det gamle år. Vinteren var over os. Sneen lå højt og tungt omkring vort lille krumme sted nord for Tved Plantage. Svært var det at færdes — for mennesker og dyr. Fuglene flokkedes på foderbrættet udenfor stuevinduet, og for den, der var tvunget inden døre af vinterlig virus, var det vanskeligt at holde blikket fra det, der foregik udenfor. Kommer der

mere sne? Har fuglene fået nok i dag? Et kig i almanakken: Jo, sandelig. Dagene er allerede blevet nogle minutter længere!

Da er det, vores vintergæst står i haven få meter fra huset: Et smukt ungt rådyr, travlt optaget af med sine spinkle forben at skrabe sig gennem sneen til nedfaldsæblerne, der har fået lov at ligge som fuglefoder. Et varmende og overraskende syn en kold dag. Ingen kunne den dag vide, at dyret derude skulle blive hoved-aktør i et drama, som vil være præget ind i vor bevidsthed, når andre enkeltheder fra fimbulvinteren 1981—1982 er glemt.

Martha, som rådyret kom til at hedde, vendte tilbage til haven fem dage i træk. Det var med spænding, gardinerne om morgenen blev trukket fra: Var Martha mon derude? Og det var med forsigtighed, men ved aftenstid tændte lyset, en enkelt lampe ad gangen for ikke at skræmme dyret. Der blev lagt godbidder ud, der blev anbragt en portion hø bekvemt for Martha. En morgen lå hun fredeligt og tyggede drøv under et af æbletræerne. Så rejste hun sig ubesværet og gik atter på æblejagt, vejrede en gang imellem mod huset, spidsede øren, hvis noget mistænkeligt nærmede sig. Forsvandt i elegante spring ind i skovbrynet, når hun fandt det påkrævet at søge sikkerhed.

Hvorfor blev Martha hos os? Hvorfor gik hun alene omkring og ikke som vanligt i følge med artsfæller? Var hun svækket af sygdom, selv om hun så stærk og livskraftig ud? Spørgsmålene blev vendt og drejet i de fem dage, Martha holdt til ved huset. Sulten kunne hun i det mindste ikke være. For der blev sørget rigeligt for hende. Af og til fandt hun supplement til føden ved at nippe til gyvelbuske og små løvtræer. Aldrig var hun i tvivl om, hvor hun skulle skrabe for at finde æblerne. Blomme- og pæretræer havde ikke den ringeste interesse.

*

Efter fem dages forløb så vi ikke mere til Martha. Spørgsmålet stilledes atter og atter: Er der nogen, der har set Martha? Der blev spejdet rundt i alle retninger, op over de snedækkede lyngbak-

ker, hvor vi også havde set hende adstadigt komme skridtende gennem den dybe sne.

Godbidderne blev fordelt her og der, hvor rådyrets spor stod i sneen. Efterhånden måtte vi for os selv og andre indrømme, at der kom ingen fri-ske spor til. Martha havde forladt os.

Så kom der en enkelt dag med et anstrøg af sol og tø. Det dryppede fra træerne, og musvitterne blev ellevilde bare ved beskeden mindelse om forår. For to dage siden havde de samme fugle forskræmte og sultne kæmpet om kernerne på foderbrættet. Nu sad en af de mest energiske og sagde tak for mad fra toppen af havens højeste gran. Som det dog lød af sommer og solskin. Man måtte standse, lytte og fryde sig.

Det hele var fortrøstningsfuldt og godt, indtil blikket flyttede sig til dråbernes trippen under den store gran. Der lå Martha, død og delvis dækket af sne. Kroppens runding var at ane under det hvide lag. Kun det ene øre stak op af sneen.

Jo, det var faktisk en hjertesorg. Sporene stod der endnu. Dyret lå dødt og stille. Stivfrosset. Kragerne havde gjort deres iagttagelser, kattene også. Hvad skulle vi nu med Martha? Var vore forpligtelser pludselig forbi? Hvad mere var der at gøre for dette vinterens tavse offer?

Følelserne er så uberegnelige sådan ved vintertid. Det var ikke til at tænke på, at Martha skulle ligge der og flænses itu af dyr og fugle. Vi måtte beholde hende på anden måde end blot i erindringer. Marthas smukke pels skulle have lov at blive.

Nådesløst måske, men sådan måtte det være.

Men vi måtte vente. Dyret var frosset fast i sit isede underlag. Det var ikke til at færdes ad vores markvej. Martha blev dække af en lille snevarde som beskyttelse mod andre sultne væsener. Drengen kom hjem fra juleferie og var skuffet over ikke at have truffet Martha. Han fortsatte fodringen, da det forlængst var for sent.

*

Det blev drengen og hans kammerat, der forsigtigt lempede Martha op af hendes snegrav, op på en rød plasticslæde. Vi talte meget om Martha

og var enige om, det var en underlig måde at hæd-re et smukt dyr ved at tage dets pels. Vi blev enige om, at der trods alt var en mening med denne handling fremfor uden videre at lade naturen tage til sig, hvad dens var. Martha var også blevet en lille smule vores.

Der blev truffet aftale med slagteren, som med øvet hånd og skarpe knive skulle pelse Martha, som lå der i laden på den røde slæde, stadig stiv af frost og dødskulde. Uden en vis optøning kunne pelsningen ikke lade sig gøre. Hvad så? Det døde dyr fik lov at tilbringe en nat i bryggerstet.

Næste dag oplevede den erfarne slagter det, han efter et langt liv i sin blodige håndtering ikke havde prøvet før: At trække et rådyr på en rød slæde fra et stuehus ud i stalden. Herude kunne pelsningen lade sig gennemføre.

Indrømmet. Det var med bæven i sjælen, man stod overfor det, der skulle ske. Slagterens hvide kittel, hans store, hvide forklæde, hans tyndslidte, svirpende skarpe knive.

Martha kom op at hænge i det ene af sine utroligt tynde bagben. Hun var i sin frosne tilstand ude af form, lidt vind og skæv. Det gjorde ikke arbejdet lettere for slagteren. Dette var ikke blot dødens alvor. Det var vinterens alvor tillige. Spørgsmålet om dødsårsagen var vendt tilbage atter og atter. Nu stod vi ansigt til ansigt med svaret: Et stort skudsår i lysken.

Slagteren peger med sin knivspids: Der, der er det. Hullet i skindet er ikke så rystende, »bare« på størrelse med en velvoksen fem-krone. Men så er der de indre kvæstelser. Kroppen er flænset i en blodig lemlæstelse. Det røde kød hænger i trævler.

Stakkels Martha.

*

Vinterens nådeløse pisk. Snestormen. Bidende kuldegrader. Og kvæstelser, som efter menneskelig målestok burde have gjort dyret ude af stand til at færdes straks efter, at skuddet var faldet. Hvor-når, er det kun Martha og en jæger med en mulig flosset samvittighed, der ved besked om.

Og her havde Martha gået og været os til glæde

i vinteren, havde vist en varmende tillid ved at gøre sig til vor aller nærmeste nabo derude under æbletræerne.

Forklaringen på dramaet er rystende og samtidig paradoksalt beroligende. Martha er ikke altfor godt tøet op. Slagteren maser med skindet. Vi står overfor det røde skrog i det tynde ben. Vi står overfor vinterlige realiteter. Drengen og jeg ser på hinanden, stiver os selv og hinanden af med små nøgterne bemærkninger, mens Martha afføres sin pels. Slagteren kan sit håndværk. Det varer ikke ret længe. Så ligger skindet og ser underligt overflødigt ud på det kolde cementgulv.

— Skal vi se, om der er lam i hende, siger slagteren?

— Joh, lad os det.

Et snit i det frosne kød. Der er isklumper mellem indvoldene. Det ligefrem klirrer, da slagteren orienterer sig derinde med knivens grå stål.

Nej, der er ikke tilløb til noget lam. Lettelse. Hvor man dog reagerer mærkeligt. En lettelse, som næsten aftvinger taknemmelighed: Så slap vi for den sorg. Vi mistede ikke et lam også!

Farverne i stalden: Den hvide slagter. Det røde kadaver. Nuancerne i den nøgne, døde dyrekrop. Store malere har beskæftiget sig med motivet, med farverne. Man forstår dem. Dette er brutalt og fængslende. Det er en realisme, der går een til knoglerne.

Skindet skal til garvning. Men hvad gør vi ved Marthas øvrige jordiske rester?

— Ud til ræven, siger slagteren.

Ja, hvad ellers. Det store kredsløb skal rulle videre. Der er hungrige skabninger nok derude i vinteren.

Marthas bare krop bliver lagt på slæden. Hen-

des sidste slæderejse ender oppe i de snedækkede lyngbakker. Synet glemmes vist aldrig. Den røde krop i den hvide sne. Få meter herfra står sporene af Marthas klove, hvor hun for et par uger siden gik i levende live. Klovene er forøvrigt det eneste, der har fået lov at beholde deres oprindelige farve, kulsorte på de tynde, rødlige benstilke.

Et dårligt beregnet skud. Et dyr, der bar sit banesår med værdighed og led sit endelige nederlag som vinterens offer. Måske havde Martha måttet lide endnu nogle dage og nætter, hvis ikke frostgraderne havde affyret deres sidste dødbringende salve.

Det blev vinteren, der indledtes med en orkan, en vinter som siden lagde mennesker og dyr hindringer i vejen i et inferno af sne, som svirpede alt og alle med sin kulde. Det blev vinteren, da Martha viste os tillid, da viljen til hjælp intet battede. Og det blev vinteren, da vi i et rød-hvidt billede måtte give naturen tilbage, hvad mennesker havde gjort deres til at skille den af med.

Det blev Marthas vinter. Hun kom os så nær — som levende, som død.

Hendes spor stod længe derude i sneen.

— — —

Et år er gået. Marthas skind er kommet hjem fra garvning. Det ligger hjemløst på en sofa og minder om en af naturens hjemløse sjæle. Det er et pænt, tæt skind. Martha var godt rustet til den vinter, der skulle blive hendes sidste.

Frostmætters stilhed og lyden af et skud. Vinter efter vinter vil Martha blive mindet af de mennesker, hun sine sidste pinefulde døgn viste tillid.

Det sker, at en hånd stryger varligt over Marthas skind.

Mette Fastrup.

Da thyboer tog land i Dakota

I den første tid boede de i jordhytter

I årene fra 1862 til den 1. verdenskrigs udbrud i 1914 udvandrede omkring 275.000 danskere til Amerika.

Mange af de ca. 25.000 danskere, der bosatte sig i Dakota, kom fra Thy. Blandt dem var Lars Christensen, der rejste til Amerika i 1870 og i 1877 bosatte sig ved Lake Albert.

Året efter kom hans to brødre, Mathias og Peter, til Dakota. De bosatte sig ved en sø, som de gav navnet Thisted Lake.

*

Baggrunden for bosættelserne var den såkaldte Homestead-lov, der gav mulighed for, at enhver over 21 år uden vederlag kunne erhverve et stykke jord. Den eneste betingelse var, at man skulle bo på stedet og dyrke jorden i 5 år.

I henhold til Homestead-loven blev der foretaget en administrativ inddeling i counties og townships. Et township var et areal på 6 gange 6 miles, der var inddelt i 36 kvadratiske sektioner på hver 1 gange 1 mile. En sektion var delt i 4 kvadratiske stykker. Hver indvandrer kunne få et stykke jord på 160 acres, svarende til det mål, der stadig bruges i Thy: 160 tønder bygsædeland.

Et township var beregnet til 144 familier. Det blev anset for et tilstrækkeligt grundlag for en skole og en kirke. I sommeren 1873 blev Badger Township i Dakota opmålt, og i juni 1877 tog den

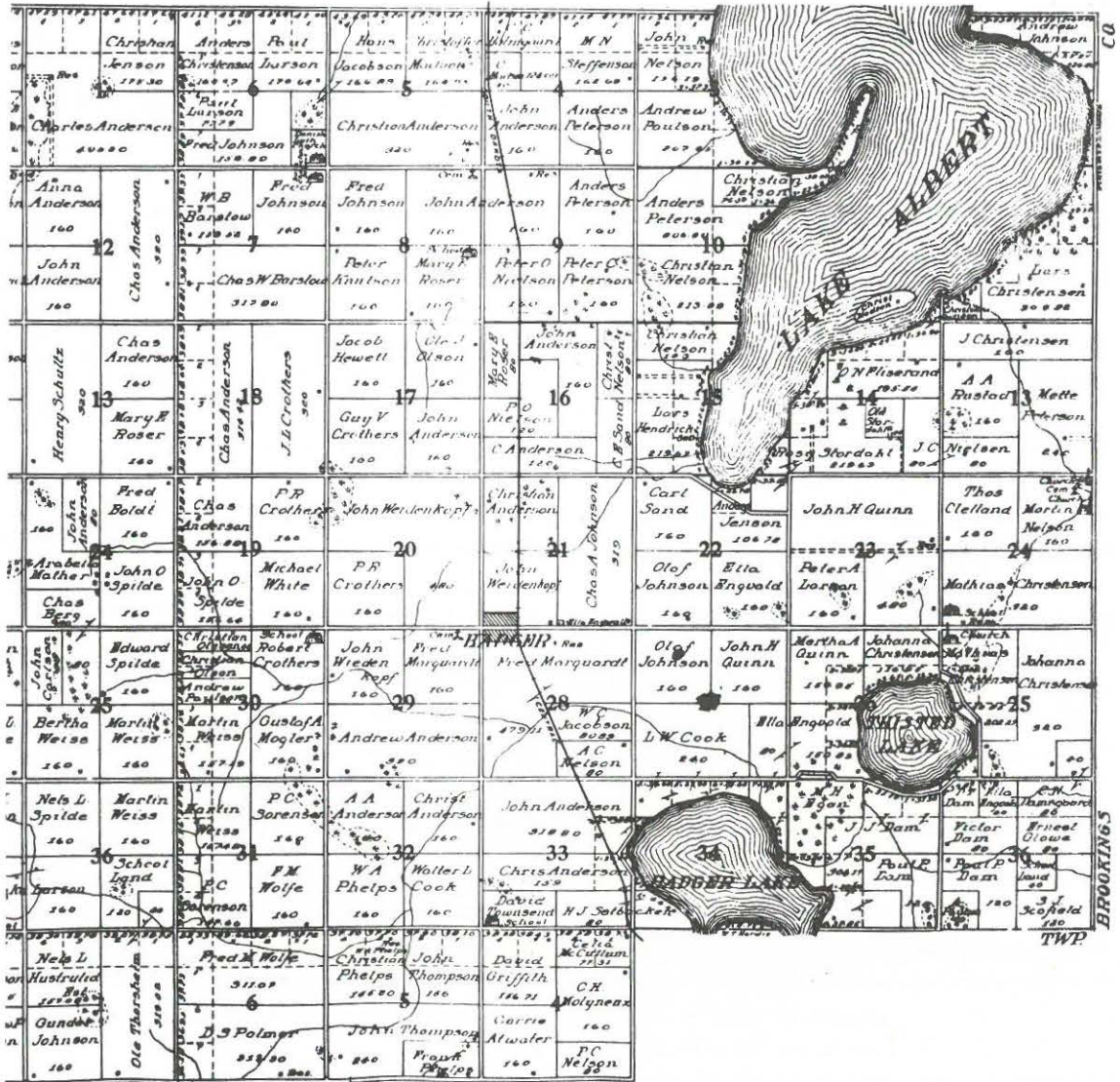
første indvandrer land på dette sted. Det var Lars Christensen fra Thy. Han udvalgte sig en sektion ved østbredden af Lake Albert.

*

Lars Christensen, født i Snedsted i 1841, og Andreas Jensen, født i Bedsted i 1846, rejste til Amerika sammen i 1870. De kom til kobberminerne i Upper Michigan, men blev der kun i kort tid. Så drog de ud på prærierne og slog sig ned ved Sioux Falls. De erhvervede sig begge områder (homestead) otte miles fra byen, og sammen byggede de en jordhytte, seks fod dyb og fjorten gange seksten fod i areal. Den var dækket med jord. En passage, atten fod lang, som blev gravet ud, førte til huset.

Det var i august 1872, denne bygning blev rejst, og de boede sammen der i tolv måneder, hvorefter de byggede et hus til, fremgår det af den beretning, som deres efterkommere har skrevet ned:

»Da det var i orden, sendte de bud efter deres trolovede i Danmark. Andreas Jensens forlovede, Anna Margrete Olsen, født i Hvidbjerg i 1848, ankom i slutningen af maj 1873. Den nærmeste jernbanestation var Sioux City, Iowa, 80 miles fra det sted, hvor de boede. Det var ikke let at vide nøjagtigt, hvornår hun ville ankomme. Da Andreas kom til Sioux City, havde hun været der i

Kort over Badger Township, trykt i Chicago 1909, gengivet fra Standard Atlas of Kingsbury County, South Dakota. Kortet viser den administrative inddeling og navnene på de enkelte ejere. Øverst Lake Albert, derefter Thisted Lake og nederst Badger Lake.

fire dage, men heldigvis havde hun mødt en norsk familie, hos hvem hun havde tilbragt ventetiden.

*

Emigranterne måtte skaffe deres købmandsvarer fra byen. Derfor kunne det ikke betale sig for dem at køre de 80 miles, inden de kunne bringe en hel vognladning med hjem. De havde en stor vogn, trukket af okser, så det gik langsomt og tog flere dage. Denne gang skulle Andreas bringe mel

med sig hjem. Han fik læsset, og de kravlede op i vognen.

Det første spørgsmål, Anna havde, var, om de ville nå hjem den dag, for hun kendte ikke distancen. De var kun kommet seks miles fra byen, da et frygteligt tordenvejr trak op. De måtte stoppe straks, tage seletøjet af okserne og dække vognen til med alt, hvad de kunne få fat på for at beskytte melet mod at blive ødelagt af regnen. Endog Annas sjal blev brugt til formålet. Derefter satte de

sig ned under vognen, og kort efter styrtede regnen ned, som den kan i de verdensdele, og det blev ved hele natten. Vandet strømmede som små floder ind under vognen til de to, der sad der og gyste af kulde. Men de kunne ikke gøre andet end at se til, for der var ingen boliger eller ly i mange miles omkreds.

*

Til sidst gryede det, og regnen holdt inde. De kravlede ind i vognen igen, men de var ligesom druknede rotter, og alle klæderne på vognen var ligeså gennemblødte som de selv. Det gik dobbelt så langsomt som før, da jordbunden var opblødt af det voldsomme regnskyl. Veje fandtes ikke dengang. Alle kørte, hvor de fandt passende. De kom til et smalt vandløb, som de måtte krydse, men her sad de fast. Andreas måtte nu tage seletøjet af okserne og bære deres varer op på bakken på den anden side, men alligevel havde okserne besvær med at trække den tomme vogn derop. Så læssede de vognen igen. Dette skete to gange under turen.

Den sidste dag, henimod aften, da de nærmede sig Sioux Falls, fik de øje på en stor indianerlejr, hvor der var tændt mange bål. Anna spurgte, om det var byen, men Andreas turde ikke fortælle hende, hvad det var af frygt for, at hun skulle blive stiv af rædsel. De passerede tæt forbi lejren, hvor de kunne se rødhudernes mørke ansigter i lyset fra bålene. Anna spurgte, om alle amerikanere så sådan ud, og da hun langt om længe fik at vide, at det var indianere, udbrød hun:

»Skal vi virkelig blive herude mellem de røde indianere?«.

*

Efter at de var blevet gift i Sioux Falls, flyttede Anna med ind i Andreas' jordhytte. En nat noget senere trak det igen op til et tordenvejr. Hen på natten sagde hun til ham:

»Tror du ikke, det ville regne lidt mindre på mig, hvis vi flyttede sengen lidt længere ud på gulvet?«.

Andreas stak nu sine ben ud af sengen for at

flytte den lidt, men der stod han i vand til op over knæene, idet han udbrød:

»Nu tror jeg, det ville være bedre at komme ud af huset, hvis vi ikke ønsker at drukne.«.

Så fik de fat i en balje, og de tilbragte resten af natten med at bære vand, fordi det kom ind gennem taget og passagen næsten ligeså hurtigt, som de kunne bære det ud.

*

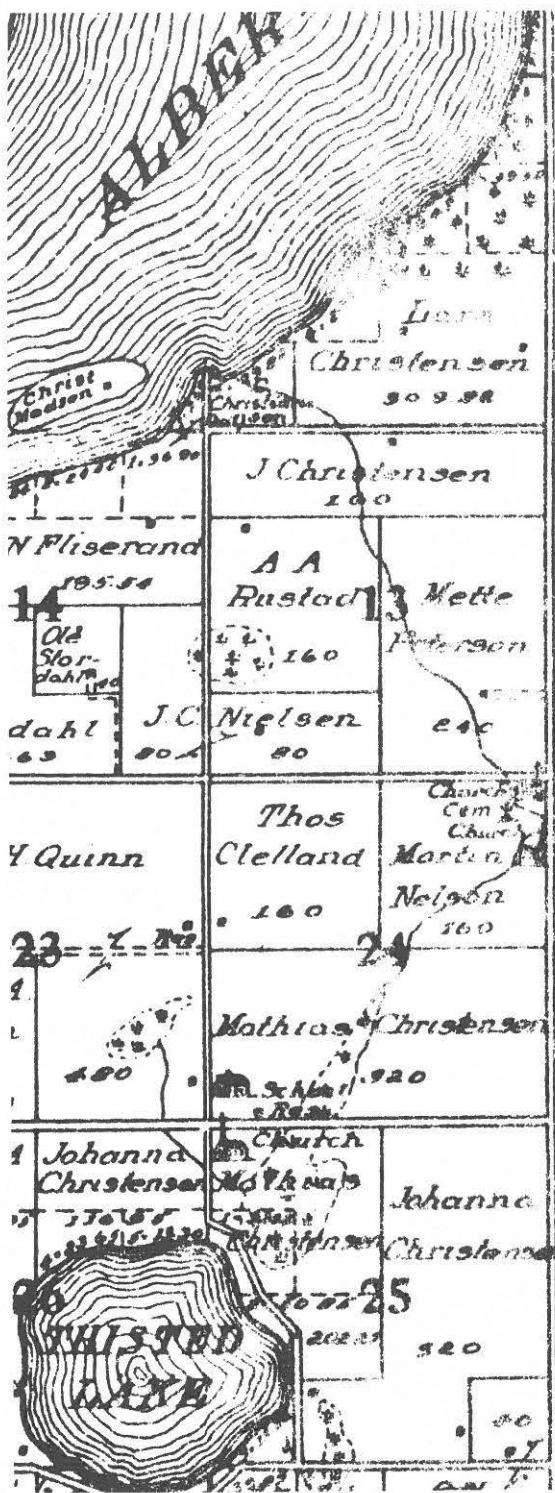
Den 26. maj 1874 ankom Lars Christensens pige til Sioux Falls. Hendes navn var Maren Pedersen, født i Tingstrup, en forstad til Thisted, den 21. april 1843. De blev gift af den norsk-lutheranske præst, pastor Sande, i deres hjem den 6. juni 1874.

I tre år boede de to familier dør. De opdyrkede landet og begyndte at høste ganske gode afgrøder. Uheldigvis kom allerede i 1874 vandregræshopperne i så store sværme, at der blev solformørkelse midt på dagen, og de slog sig ned deromkring. Andreas havde sået 1½ skæppe hvede, men høstede kun 2½. Værre og værre blev det i de følgende år, og i 1876 tabte de ethvert håb om en bedre tid.

*

De tænkte da på at forlade stedet og finde et bedre. De besluttede at rejse nordpå, og i begyndelsen af maj 1877 rejste Lars Christensen med sin familie. Andreas Jensen fulgte dem, men hans familie blev tilbage for at blive der en tid. Bestemmelsesstedet var Wood, der senere blev kaldt Kingsbury County. De rejste i en vogn, dækket af en presenning og trukket af okser. Under turen (ca. 70 miles) måtte de sove i eller i nærheden af vognen på de åbne prærier.

På den tredje dag slog de lejr ved bredden af, hvad der nu kaldes Thisted Sø, men spektaklet fra fuglene drev dem bort. Hverken nat eller dag kunne de få ro, og jo mere de skød efter dem, jo flere larmende fugle blev der. På konens forslag drog de nogle få miles bort til østkysten af Lake Albert, hvor de besluttede at etablere deres fremtidige hjem.

Lars Christensens navn ses til højre for Lake Albert. Længere nede under tallet 24 står Mathias Christensens navn.

Andreas Jensen oprettede et hjem til sig selv lidt længere nordpå. De kunne ikke uden videre tage jorden i besiddelse anden gang, men så erhvervede de den ved forkøbsret. De byggede jordhuler, som de gravede ind i skråningerne.

*

Lars Christensen og hans familie blev de første kolonister på den egn. De boede i jordhulen i to år, i begyndelsen helt for sig selv, hyppigt besøgt af indianerne.

En morgen, da Lars var ude for at se efter en ko, der var løbet væk, kom en person vaklende fra vest. Det var overraskende for ham, da han så, at den fremmede ikke var indianer. Manden kom hen og hilste, og det viste sig, at det var en amerikaner, der var faret vild og ikke havde fået noget at spise i tre dage. Sidste nat havde han sovet på en halvø i Lake Albert, og da han vågnede om morgenen, hørte han Lars Christensens kobjælde på modsatte side af søen. Derfor kunne han regne med, at der måtte være kolonister i omegnen.

Senere hentede Andreas Jensen sin familie, og de blev nu naboer.

*

Det var ofte hårde tider for de unge danskere. Det tog mange dage at skaffe de foderstoffer, de behøvede, fra de fjerne byer, og det var umuligt at fremskaffe dem om vinteren. Derfor skulle alle livets nødvendigheder købes om efteråret, men de havde ikke ret mange penge at købe for, og ofte så de ikke brød i flere måneder, så de dyrkede lidt hvede og malede det i en kaffemølle. Tændstikkerne slap også op, og de måtte rejse adskillige miles for at låne et par stykker.

Familierne voksede. Lars fik tre drenge og tre piger, men en dreng og en pige døde. Under meget savn og hårdt arbejde gik tiden gennem sommerens varme og vinterens kulde. Alligevel voksede håbet til fremtiden og hjalp dem over alle vanskelighederne og al modgang. Som tiden gik, slog mange nybyggere sig ned på de tilstødende arealer, der blev tæt bebygget og opdyrket af dem. Med årenes løb erstattedes fattigdom med rig-

dom, og jordhulerne blev til nydelige og komfortable huse. De nøgne prærier blev klædt i sommerens rige afgrøder, og plantning af træer ydede hjemmene læ og dannede afveksling og skønhed til landskabet. Især Lars Christensens hjem var smukt anlagt ved Lake Albert. Han døde den 27. januar 1913. Ligtoget var på 95 vogne og 7 biler.

Andreas Jensens kone døde af lungetuberkulose allerede i 1881. Han var da alene med fire børn. Denne familie var en af mange, der blev skilt, prøvet af kolonisternes liv«.

*

Lars Christensens brødre, Peter og Mathias Christensen, som var blevet nogle år i Upper Michigan, kom til Lake Albert med deres koner i sommeren 1878. Peter Christensen har efterladt en beretning, der giver et indblik i kolonisternes liv på Dakotas prærier. Han begynder med sidste del af rejsen:

»Vores sidste jernbanestation var Luverne i Minnesota, en by, som på det tidspunkt havde omkring 300 indbyggere. Vi skulle til et sted ca. 100 miles nordvest derfra og måtte derfor køre i hestevogne, som vi lejede for 26 dollars. Rejsen tog os tre dage.

Den første dag, da der endnu var veje eller stier, langs hvilke nybyggerne boede, var det ikke så slemt. Landet bølgede ganske lidt med dets sorte jordbund, og i nogle af sumpene var græsset fire til fem fod højt. Det var ved at blive mørkt. Vi så ikke mere noget til hvide mennesker og måtte være tilfredse med at ligge så godt som muligt i græsset.

Her mødte vi imidlertid de modbydelige myg. I så stort et antal mødte disse blodsugere op, at vi ikke kunne sove, og de plagede os i den grad og blev ved med det til rejsens mål var nået. Vi havde planlagt at slå os ned nær nogle søer, som vi var heldige at finde efter nogle dages søgen, og her fandt vi også vores bror, Lars.

*

Her, i disse vilde egne, regerede indianerne og bison-okserne, før vi kom. At bisonokserne havde

været mange i antal, var det let at bevise, da vi fandt hobe af bisonokseskeletter overalt. Og nogle kamppladser fra kælvetiden viste, at koen beskyttede sit afkom med stor omhu. I lange tider var disse kamppladser synlige på jordoverfladen; de var 20—25 fod i diameter. Vi så også mange antiloper, men kunne ikke komme på skudhold af dem. De lignede rådyr, men var ikke større end får.

Så snart, som vi havde taget det land, vi havde brug for, i besiddelse, måtte jeg rejse tilbage til Luverne for at skaffe forsyninger og hente noget af vor bagage. På den tid var der to eller tre nybyggere inden for en omkreds af seks til syv miles, og en af dem havde okser.

Jeg lejede et par af dem og en vogn og fik en mand med mig, og så drog vi af sted mod Luverne. Det var et spand okser uden seletøj, kun med et åg over nakken. Vi havde ikke kørt mere end otte miles, da vi blev overrasket af et voldsomt haglvejr. Ishaglens var ikke større end almindeligt, men de faldt med voldsom styrke. Vi søgte tilflugt under vognen, hvor vi fandt lidt beskyttelse mod stormen, tordenen og lynene omkring os. Våde og kolde, som vi var, kørte vi videre. Men omkring fire miles længere fremme traf vi endnu et haglvejr med en frygtelig vind, og haglene var større end valnødder og dueæg.

Vi rejste i nordøstlig retning, og to dage senere passerede vi hen over en strækning, hvor en frygtelig storm havde raset. På dette sted var der en lille hvedemark, og den så ud, som om den var halvvejs pløjet. Der var ingen strå, for de var blevet hamret ned i jorden af haglene.

*

Vi kom til Minnesota, hvor græshopperne kom os i møde i millionvis. Jo nærmere vi kom til Luverne, jo værre blev det. De fløj ind i ansigterne på os med en sådan kraft, at vor hud smertede stærkt.

I Luverne købte jeg lager og varer for 600 dollars, et spand okser og forsyninger til et helt år, fire køer o.s.v. Vi fik to store læs. De fire køer voldte os meget besvær, både med at fange og

holde på dem, da de var meget vilde og aldrig havde haft seletøj på.

Nu startede rejsen igen ud på de vilde sletter med to store læs varer. I disse egne havde det været meget regnfuldt, og det varede ikke længe, før begge vogne sad fast. På denne måde gik det op og ned. Nu blev det så varmt i vejret, at vi ikke kunne køre i dagtimerne, fordi vi frygtede, at okserne skulle dø af varme. Derfor måtte vi køre om natten og hvile om dagen. Når himlen var klar, kunne vi køre ved stjernernes hjælp, men ofte havde vi regn og torden, og så sad vi ofte fast med de tunge læs i nattens mørke.

Så blev de pinefulde myg og jordlopperne værre og værre, og ofte var vore okser tørstige, når der ikke var noget vand.

*

En nat, netop da vi var ved at køre ned ad en bakkeside, satte okserne fuld fart på lige ud i en sump for at få vand. Nu så det ikke godt ud, men vognlæssene forblev på ret køl. Jeg styrtede nu til for at hjælpe min kompagnon, da jeg hørte, at hans spand også var kommet i fart, og heldigvis standsede jeg i rette tid. Min vogn var sunket i til forhjulenes aksel, og jeg regnede i nogen tid med, at vi måtte miste okserne, idet vi ikke regnede med hjælp her. Men vi fik dem op og spandt så alle fire okser til bagenden af vognen, hvorefter det til vor glæde lykkedes os at få den op.

*

En anden nat, da det regnede, som det altid gjorde om nætterne, blev vi så våde, som vi kunne samtidig med, at vi fór vild og ikke vidste, hvor vi var, eller i hvad retning vi kørte. Vore okser var trætte, og vi var våde og kolde. Min kusk kaldte på mig i en grædende tone, og forsikrede mig, at det var det værste, han nogen sinde havde været ude for, og at han aldrig igen ville påtage sig en tur som denne. Til sidst fandt vi en lille sø, og glade blev vi ved den. Rejsen tog os 13 dage og nætter.

I mellemtiden havde min broder opført et træskur, i hvilket vi alle boede i nogen tid. Der var gode jagtforhold på dette sted og en masse fisk i

Lake Poinsette, som lå fire miles borte, så vi havde intet besvær ved at få føden. Senere byggede jeg et lille hus af træ med stråtag, det første i Kingsbury Land. Tømmeret til dette hus transporterede jeg på vogn, trukket af okser, fra Gerry i Minnesota, en lille stationsby, 60—70 miles tværs over den vilde prærie uden veje.

*

Vores første vinter her var i 1878—79. Sneen faldt tæt. Jeg måtte hente posten i en jordhytte seks miles borte, hvor jeg måtte vente på den til det blev mørkt. Jeg blev advaret af postmesteren om faren ved at rejse tilbage om natten, da jeg kunne fare vild, og det var begyndt at sne fra nordøst. Det var imidlertid ikke tiltrækkende at skulle sove på jorden i en lille jordhytte, så jeg begyndte at gå, men snart havde jeg vinden lige i ansigtet. Nu var jeg bange for, at jeg ikke kunne orientere mig, hvorefter jeg stod stille og tænkte tilbage på turen. Havde vinden ændret retning, eller var jeg faret vild eller gået i ring? Det var spørgsmålet. Jeg regnede med at have gået en mile, men begyndte så at fryse og kunne ikke blive stående her, så jeg besluttede at følge vinden. Det var den værste nat, jeg nogen sinde har oplevet.

Hvis jeg havde haft en stok i hånden, ville jeg have følt mig bedre tilpas, da jeg indså, at jeg var faret vild. Jeg frygtede ulvene, da jeg ikke havde noget at forsvare mig med. Straks begyndte jeg at bebrejde mig selv, at jeg havde forladt hytten, hvor postkontoret var. Nu var det langt ud på natten, og hele tiden forestillede jeg mig, at jeg kunne se huse eller høstakke, men når jeg kom derhen, fandt jeg intet.

Henimod midnat begyndte jeg at føle mig træt, fordi jeg havde løbet eller gået hele tiden for at holde mig varm. Til sidst kom jeg til en stor dal, troede jeg da, og her besluttede jeg mig til at sætte mig og få et hvil, beskyttet for vinden. Ved den tid havde jeg opgivet ethvert håb og følte mig sikker på, at det blev min sidste natlige vandring.

Da jeg imidlertid stod ved kanten af dalen, tænkte jeg, at der måske var mere læ for vinden nogle fod længere fremme. Tilfældigvis faldt jeg i

en plovfure. Det lettede mit sind en smule. Jeg fulgte denne fure og opdagede en hule. Døren stod halvt åben, og vinduerne var ude. Sneen dækkede allerede gulvet. Jeg kunne ikke blive der, men efterhånden fandt jeg ud af, hvor jeg var, og endelig fandt jeg min vej hjem noget over midnat. Det blev min hidtil drøjeste tur.

*

I 1879 ankom et stort antal kolonister. Jeg startede en lille købmandsbutik ved Lake Thisted, hvor vi besluttede at anlægge en by, hvis navn skulle være Maple Grove. Vor nærmeste station var Watertown, 32 miles borte.

Jeg rejste ofte til denne by for at få forsyninger. Jeg kørte med okser, og ofte kørte jeg om natten for ikke at bruge for meget tid på disse ture. På en strækning af 25 miles var der ikke en menneskelig sjæl. Sommetider sad jeg fast i sumpe eller små vandløb og måtte næsten tømme vognen ved at bære varerne op på det tørre for at sætte okserne i stand til at trække vognen fri.

Flere gange måtte vi kæmpe mod præriebrande for at redde vore huse og hjem. Det var yderst udmattende og enerverende.

Gennem disse tidlige dage så vi ikke andet end fugle i den blå himmel og på de vilde prærier, og ensomheden bølgede rundt omkring os. Vi hørte nu og da om nogle få overfald af vestens røde børn. To gange blev vi virkelig forskrækkede ved at høre, at indianerne ville overfalde os, men heldigvis viste det sig at være falsk alarm. Ellers var der stille og roligt på disse sletter.

*

Fordi vi var så få, følte vi os ligesom en stor familie, når vi mødtes, og vi var alle lige, når vi mødte os, for vi kunne ikke tro på andre end os selv og de få, som boede i nabolaget. Derfor var vi virkelige venner, når vi mødtes.

Vinteren 1880—81 var den værste, hvad snefald angår, og den værste sneblokade, der antagelig er kendt i hele landet.

Jeg havde tilbragt seks år i Upper Michigan, i Lake Superior skovene, hvor vi havde op til seks

fod sne, men det var ingenting i sammenligning med denne vinter. Den første snestorm begyndte den 15. oktober og varede tre døgn. En indianer, en medicinmand, var sneet inde i vort hjem i tre døgn. Hans navn var Charles Tatankatra, som betyder »De store vande«.

Denne sne forsvandt imidlertid næsten, før det virkelige snefald begyndte i midten af januar med ikke mindre end to og en halv fod sne på én nat. Ingen har nogen sinde set dets lige, hverken før eller efter. Og på den måde fortsatte det. Det var som om alle himlens åbninger var blevet åbnet over os, og af og til sneede det uden ende i flere dage.

Vi havde, som nævnt tidligere, en lille købmandsbutik her, og på samme tid et postkontor, men nu sad alting fast, og al trafik og forbindelse med omverdenen var standset. I mere end fire måneder blev der hverken sendt breve, aviser eller forsyninger af nogen slags frem til os. Det gik godt, så længe, vi havde noget at leve af, men det varede ikke længe, før vi var i det stramme hjørne. Vi havde ikke andet at brænde end hø, og det hentede jeg på en håndslæde i høj sne en mil borte. Det tog mig hele formiddagen hver dag at skovle min vej til laden, men til sidst lavede jeg en tunnel, gennem hvilken vi gik, når vi skulle vande kvæget.

Vi havde 2.000 pund mel, som kom fra Eagle Mølle i New-Ulm, Minnesota. På den tid var Nordland vor nærmeste station, otte miles borte, og da det kom til byen, telegraferede jernbanekompagniet til deres agent og bad ham sælge størstedelen til folk i byen. Vi fik imidlertid fem dollars for hver hundrede pund. Kun med stort besvær fik vi det hjem, der ikke blev solgt. Vi fordelte det mellem vore kunder. Det var i januar måned, og det var det sidste, vi fik, men det varede kun få dage.

Men vi havde noget hvede, så jeg tog en kaffemølle, prisen på hvede var 35 cents, og af dette malte jeg alt det mel, vi fik brug for i fire måneder, og det samme gjorde alle andre, som havde en kaffemølle.

Det varede dog ikke længe, før alt det spiselige,

vi havde i vor butik, var gået. Det samme var tilfældet med alle jernbanestationer herude. Vi frygtede, at vore tændstikker ville slippe op, hvorfor vi økonomiserede med dem, som om det var vores penge.

Frosten var ikke ret hård den vinter, minus 22 grader var sandsynligvis det laveste, der blev målt. Vi hørte om mange, som var frosset ihjel, fordi ingen kunne komme langt fra hjemmet på grund af al sneen. Nogle af vore naboer, som boede i huler, sneede inde flere gange, så at de måtte graves ud. Sneen lå højere end skorstenspiberne. Landet syd for os er meget bølget, men sneen lå fire fod dyb på de højeste bakker, og dalene var dækket til af sne, så jorden lignede en almindelig overflade, dækket med sne.

Den 16. april kom den første tø. Så blev der frygtelige oversvømmelser, og mange folk og meget kvæg druknede. Der var så meget vand, at skibene kunne sejle, hvor der havde været land før.

En stor finne druknede i sin vogn på en højtliggende mark, hvor der havde dannet sig en flod, der tog vognen, medens okserne svømmede i land.

Ved begyndelsen af Badgersøen, fire miles borte, kunne vi høre vandet styrtte som i et vandfald

*

Gennem mange år, i firserne og halvfemserne, endog op til 1896, var der strenge tider for kolonisterne herude, med undtagelse af 1891, som var et fint år. Ellers var der haglstorme, sort skimmel eller tørke, så Dakota fortjente et dårligere navn, og landet var næppe noget værd. Endelig sidst, men ikke mindst: de fire år med panik, som startede i 1893. Fint land blev solgt her for $4\frac{1}{2}$ —5 dollars pr. acre, som nu koster 100 dollars.

Græshopperne forsvandt, da et insekt, der bekæmpede dem, kom til syne. De havde ellers været en regulær pest i mange år. Så begyndte vi at så hvede, og ved hjælp af de moderne maskiner fordoblede farmerne høsten, så prisen gik ned til det halve eller mindre. Så kom der haglstorme i flere år, som ødelagde alle vore afgrøder, særlig i vort område. Min broder Mathias havde taget mig ind

i forretningen. Næsten alle nybyggere havde købt dyre maskiner, og skyldte store summer, som de måtte betale dyre renter for, nogle af dem endog op til seks procent pr. måned.

*

I sommeren 1883 stod afgrøderne fint, og alt så lovende ud, men den 19. juni kl. 19, fik vi en voldsom haglstorm, 12 miles i vidde og med en fart af 70 miles i timen. Den ødelagde alt på sin vej. Ishaglenerne målte 15 tommer i omkreds, og følgerne af stormen kunne ses flere år efter. Den samme storm gik hen over New-Ulm og Rochester, Minnesota, hvor den dræbte ca. 100 mennesker.

Det var et sørgeligt sceneri, og det var næsten umuligt at gå på. Noget kvæg og nogle kalve blev også dræbt af haglene. Før stormen kom, havde jeg bedt en mand om at flytte vore heste, som græssede på marken, i sikkerhed i laden, og en anden om at sætte brædder for vinduerne, ellers ville huset også være gået tabt. En Sct. Paul mejetærsker blev flyttet en kvart mil af vinden.

Alligevel, da stormen formodedes at være på sit højeste, var det det mest storslåede syn, jeg nogen sinde har set. Der blæste en stærk vind, der kom jagende med skyerne mod nordvest, hvorfra tordenstormen kom med en frygtelig kraft. Stilheden døde pludselig hen, og vandet i søen var ligeså sort som luften. Det blev sprøjtet ti fod i vejret, hver gang en af de store haglsten faldt. Det bruste snehvidt i det sorte vand. Et skønnere syn kunne ikke ses, men det var ikke så behageligt bagefter, da vi vidste, hvad det ville føre med sig af tab og nød. Pludselig kom der en voldsom vind, og alle vore håb brast mindre end minutter efter, at alt havde set så lovende ud.

En uge før havde vi haft en haglstorm fra nord, som havde gjort meget skade, men den sidste ødelagde alting. Min bror kom, da stormen var forbi, og jeg skal aldrig glemme, hvad han havde set. Han følte sig nedtrykt, og jeg ikke mindre. Vor forretning var ruineret, og der var en masse penge, der skulle betales fra året før. Jeg var nær gået i hæren på grund af tyfus, som holdt mig sengelig-

gende i tre måneder, lige før pengene skulle betales, og der var ingen til at se efter forretningen, og ingen turde komme vor forretning eller huset nær, fordi alle i huset var syge. Nu stod vi næsten på bar grund igen. Kun disse ti minutter, og alt det, vi havde håbet på, og som så så lovende ud, var ikke mere.

Min bror sagde:

»Hvad gør vi nu?

Jeg svarede:

»Vi må opgive forretningen og betale vor gæld så hurtigt som muligt. Det blev vi enige om«.

*

De besværligheder, indvandrerne var ude for i de første år, fortalte de om til deres efterkommere, og i det følgende århundrede blev der taget initiativ til at få skrevet ned, hvad Lars Christensen og hans brødre havde fortalt.

Disse beretninger om thyboers bosættelse i Amerika blev taget med hjem til Thy, da familier på hver sin side af Atlanten fik kontakt med hinanden i 1962.

Lars, Peter og Mathias Christensen havde en bror, som blev i Thy, Søren Kjær Christensen, gift med Marie, født Nielsen. Dette ægtepar, der boede i Snedsted, havde 9 børn. Seks af dem — 4 sønner og 2 døtre — rejste over til de tre farbrødre i Amerika på grund af dårlige tider i Danmark. Tilbage blev Chr. Anton Christensen, nu bosat i Ydby, og to døtre, Ane Kathrine Poulsen, Skyum, og Johanne Poulsen, gift med Johannes Poul-

sen, Ydby. Ane Poulsen er nu død. En søn er Chr. Poulsen, Skyum.

*

Da Johanne Poulsen og hendes mand i 1962 besøgte slægtninge i Amerika, fik de beretningerne fra de første år i Dakota med hjem. De er skrevet ned af Kristine Christensen, gift med Niels Christensen, en søn af Søren Kjær Christensen.

— Vi var der i to måneder og så blandt andet de jordhytter, mine farbrødre boede i ved kanten af søen, fortæller Johanne Poulsen. I 1969 var vi derovre igen, og vi har haft den glæde, at vi også har haft besøg fra Amerika, blandt andet af min brorsøn, Ralph Christensen. På et senere tidspunkt havde vi besøg af hans søster, Mary-Ann. Ralph har flere farme i Badger, i alt mellem 1500 og 2000 acres. Han var allieret flyver under krigen og har sin egen maskine, som vi fik ture med, da vi var derovre. Da han kun er 60 år, håber vi at se ham igen i Thy, siger den 78 årige Johanne Poulsen.

*

Indvandrerens skæbne er studeret af universitetslektor Iver Kjær og professor M. Baumann Larsen. De har med støtte fra Carlsbergfondet gennemført en studierejse til de egne i Dakota, hvor thyboer slog sig ned. Det første resultat af deres arbejde er omtalt i en beretning fra Carlsbergfondet 1981. Et større værk følger efter.

Jørgen Miltersen

Hos digteren i Torshavn

*Det er let at komme fra Thy til Færøerne
med færgen fra Hanstholm.*

*Mette Fastrup fortæller om et besøg
hos William Heinesen*

Det blev en god eftermiddag hos digteren William Heinesen og hans kone i Torshavn. En eftermiddag med snak om forfatterskabet, om interesserne, om det forgangne, om det helt nærværende såsom vaskemaskinen, som man ikke kunne besinde sig til at få tilsluttet. Fruen i huset gør helle-re arbejdet selv, står op tidligt om morgenen og vasker. Hendes mand, digteren, er lidt irriteret over denne vane. Den passer nemlig ikke ind i hans skriverytme. Men det er én af de småting, der må bringes i orden inden for længe, det med vaskemaskinen. Det er man enige om. Den 10. december 1982 kan Elise og William Heinesen fejre deres guldbryllup.

William Heinesen hører med i Torshavns bybillede, mest fra morgenstunden af. Alle kender ham, men det siges, at han er en stiltfærdig og tilbageholdende mand, som det kan være vanskeligt at komme i kontakt med. Det var derfor med nogen spænding, gæsten begav sig op ad den stejle Vardagøta for at finde digterens dør. Første gang mislykkedes det. Ingen svarede på vedvarende ringen i nr. 33. Telefonen kom senere til hjælp. En aftale blev truffet. Atter en vandring op ad den stejle gøta. Atter fingeren på dørklokken. En dame kom ud og fortalte venligt, at det ikke var her, William Heinesen boede, men deroppe i det høje, brune hus med kvistene.

— Jamen, er dette ikke nr. 33?

— Jo, det er det. Men der står også nr. 33 deroppe. Heinesen har ikke fået sit husnummer skiftet ud. Derfor er der to huse med samme nummer. Damen smilede venligt og pegede. Det er altså deroppe!

*

Døren åbnes udad. Inde i den rummelige forstue står William Heinesen og tager imod. En smuk, rank mand, 82 år gammel. Fru Elise Heinesen kommer frem fra køkkenet, stiltfærdigt, beskeden og imødekommende. Regnfrakken kommer på plads. Det er nemlig en af Torshavns regnvejrsdage. Så taler vi lidt om vejret. Det vejr, der på Færøerne mere end så mange andre steder blander sig i folks levevis og trænger sig på som samtaleemne.

Og så sidder vi i William Heinesens smukke dagligstue. Digteren er, som det er blevet fortalt, af de fåmælte — i starten. Han gnider sine hænder og venter på, at gæsten skal slå en tone an. Det er ikke vanskeligt, for stuen, vi sidder i, er fyldt med hengivenhed mod levet liv, fyldt med farver og i sin enkelhed et vidnesbyrd om, at her bor mennesker med det, der kaldes kultur.

Stuen domineres af et stort, blåt fjeldbillede over sofaen. Jo, det malede William Heinesen, da

huset var færdigt i 1932. Stuen manglede et billede. Egentlig var det beregnet for endevæggen, men så kom klaveret til. Og det store billede måtte flyttes. Man sidder i stille betragtning af dette fjeld, der af husherren er taget med inden døre. Bøgerne i de mange reoler fortæller deres historie. En snes af dem er William Heinesens egne, kommet i mange udgaver. Heinesens bøger står der blandt mange andres.

— Om han læser sine egne bøger?

— Det hænder, jeg kigger i dem, siger digteren, men jeg falder altid hen i undren. Jeg kan nemlig aldrig huske, at jeg har skrevet, det jeg læser.

— Og skriveriet?

— Det sysler jeg da stadig med, svarer William Heinesen, men alting går så langsomt, når man bliver gammel. Jeg er ved at være halvt færdig med en ny bog, nærmest en novellesamling med selvstændige afsnit samlet i en fælles helhed. Om den bliver færdig, ved jeg ikke. Den kan jo komme som et efterladt skrift. Det har jeg ikke noget imod.

*

William Heinesen lægger ikke skjul på, at han ikke er ven med alderdommen. Selv i de yngre år arbejdede han langsomt og omhyggeligt. Hver sætning er vendt og drejet, prøvet og vejet. Det brogede boblende liv i hans rige produktion er holdt fast i tømme. Det smittende kogleri har aldrig fået lov at tage magten fra sin forfatter. Først er manuskripterne formidlet fra den digteriske fantasi ned på det hvide papir, skrevet med en lille, tynd skrift. Så er manuskriptet blevet maskinskrevet, derefter rettet i hånden endnu engang. Og har herefter kunnet gå til sætning.

— Men heldigvis er der noget, der hedder korrektur, siger William Heinesen. Det er betryggende at vide, at man kan nå endnu en afpudding.

Den langsomme arbejdsproces er noget af en belastning for William Heinesen, ikke mindst nu, da det hele går langsommere, end det gjorde engang. Heinesen fortæller, at han skriver om formiddagen. Ja, så bliver det middag, og der skal

William Heinesen tænker tilbage på et langt liv.

spises. En middagssøvn er også nødvendig. Og så er der ikke så forfærdelig meget mere tilbage af den dag.

*

Det er en verden af sære eksistenser, der præger William Heinesens forfatterskab. For mange, der ikke før har været på Færøerne, er indtrykket af dette lille samfund tegnet af Heinesen. Han har været mest glad for de sære eksistenser, for de besynderlige tildragelser, for naturens luner i ophøjet samklang med menneskesindets mangfoldighed. Han har taget det hele til sit hjerte. Den store natur og dens uberegnelige småkryb af menneskesjæle. Og han har givet det videre til sine læsere.

Nu sidder vi så her i spisestuen. På sin stilfærdige måde har fruén bedt til bords. Hun har haft travlt i køkkenet, har nynet imens, har vi kunnet høre. Så er vi bænket ved en blå dug til overdådigt kaffebord: chokolade først, kaffen bagefter. Pandekager og mange slags lækkert bagværk.

Fru Elise Heinesen er én af disse sødmefyldte færøske piger med et blik så klart under den tør-

klæde-dækkede tophue. Som værtinde er hun uforlignelig. Heinesen rejser sig og skubber køkengardinet til side. Vi skal kunne se ud, se det hele. Og her nedenfor os har vi William Heinesens Torshavn. Husene med kulørte tage omkring den bugt og den anvendelse, der har givet byen navnet, som stadig bruges også på tryk: slet og ret Havn. Langt ude ser vi Nolsø som et stort tungt dyr, der ikke kan bevæge sig til at stige op af bølgerne eller lade sig synke ned.

*

Det Heinesenske hjem lå langt ude på landet, da det blev bygget for et halvt århundrede siden. Elise Heinesen kom fra Signebø og var vant til at have med dyr at gøre. Ægteparret holdt da også ko de første år, da børnene var små. Nu er der villaer rundt omkring, på den anden side af gaden en lille plantage, og det nymodens begreb, fortov, er netop nået til husets indgang.

Elise Heinesen sørger for blomsterpragten omkring huset. Forsommerens flor af tulipaner og liljer var en kontrast til det nøgne fjeld, der begrænser mulighederne for de større haveanlæg. Som noget livsnært med mindelse om de gamle, landlige dage er en lille hønsesgård med en beskeden flok fjedrede indvånere.

Mens måltidet vederfares retfærdighed, bliver der berettet om, hvordan de to aldrende mennesker klarer dagligdagen. Der kommer en hjemmehjælp, et gode, der værdsættes højt. Helbredet har ikke været det bedste, fru Heinesens arme vil ikke, som hun vil. I februar blev William Heinesen opereret på Finsens Institut i København. Nu har han det godt igen, siger han selv.

Atter dette med alderdommen, med besværet, med arbejdet, der ikke vil fra hånden, som det ville engang. Fru Heinesen står meget tidligt op, når hun skal vaske. Den nyanskaffede vaskemaskine er ikke blevet tilsluttet. Man skal ligesom vænne sig til tanken om sådan en nymodens indretning. William Heinesen driller sin kone lidt, fordi hun ikke vil lade sig aflaste. Men alt skal have sin tid. En skønne dag snurrer vaskemaskinen i Elise Heinesens kælder.

Der bliver talt om livet, der er gået, og den stoute digter kommer med hjertesukket:

— Man skulle også nå at opleve det, man har skrevet!

Selv synes William Heinesen, han har mange oplevelser til gode. For det, der står i bøgerne er mere eller mindre bygget på barndomserindringer, siger han. Sin egen digteriske fantasi og evne til at færdes i fortidens fabelverden vil han ikke rigtig høre tale om. Han er en beskeden mand, i daglig omgang ikke af de store ord. Men ind imellem lyner og gnistrer det i troldespejlet, også da vi er vendt tilbage til stuen med det blå billede. Heinesen er en belæst mand. Han kender sine samtidige medskribenter, og han kender meget mere end det. Ved erindring om et par passager i Johannes Buchholtz' Egholm-romaner triller lattertårerne ned ad kinderne på den store færøske forfatter. Han er de barokke detaljers svorne elsker. Det lyser også ud af hans egne skildringer.

*

Det kan undre, at de Heinesenske stuer ikke bærer et kraftigere præg af hans egen malerkunst. Sønnen, Zakarias, er rigt repræsenteret på vægge-

Elise og William Heinesen kan fejre guldbryllup fredag den 10. december 1982.

ne, hvor mangt og meget fra et langt liv får lov at danne en farveglad helhed. Her er aflejringer fra tiden, da de tre sønner var små, børnetegninger, en pind fundet ved kysten. Pinden ligner en slange med hjorte-hoved. Og så er der William Heinesens papirklip. Og dem er der mange af. Også på dette felt er han en beundringsværdig kunstner. Denne udtryksform går på hjerte-kildrende vis i hånd med forfatterskabet. Myte, fabel og fantasi får lov at sprælle. Lysten til at gøre mere ved denne side af sagen sidder stadig kunstneren i fingrene. Men hvis ikke der var netop dette med fingrene, var det så let. De er blevet stive.

William Heinesen forestiller sig, hvor ideelt det ville være, hvis han kunne få et ungt, fingerfærdigt væsen til at klare det praktiske, mens han bare skulle være inspirator og vejleder:

— Så kunne vi lave en hel fabrikation, siger han.

*

Musikkens mand har William Heinesen også været. Han har spillet, komponeret, har selvfølgelig heller ikke kunnet lade være med det. Men den side af sagen er lagt på hylden. Nu er det gramfonen, der glæder Elise og William Heinesen. Wienerklassikerne og barokmusik er det foretrukne.

Bøgerne, der læses, er væsentligt af populærvidenskabelig art, for tiden et bind om religion og livsanskuelse. Som William Heinesen siger:

— Man ved meget efter et langt liv, men det er sporadisk viden. Jeg vil gerne have tingene sat på plads!

Tidligere havde William Heinesen sin digterhytte på skrænten bag huset. Det blev for besværligt og for koldt. Digteren er derfor flyttet ned i sin kælder. Atter under henvisning til alderens gener føjer han sarkastisk til:

— Højt at flyve, dybt at falde.

Og hernede i sit ydmyge kælderrum frembringer digteren William Heinesen stor og fornem litteratur. Mangt og meget samles sammen gennem et langt liv. En del bliver der plads til ved siden af skrivebordet. Når skribenten også skal være der, kan det lille lokale næppe rumme mere. Men det må vel også siges at være tilstrækkeligt.

Atter tidens aflejringer på vægge og hylder. Billeder, bøger, papirklip, et noget yngre fotografi af Elise fra Signebø. Hun går nynnende rundt oppe i sit køkken og gør sig klar til at aflægge besøg hos en veninde. William Heinesen nynner, da han går op ad trappen mod sin grønne dør, efter at have vinket farvel til gæsten.

Mette Fastrup.

Breve til Jul i Thy

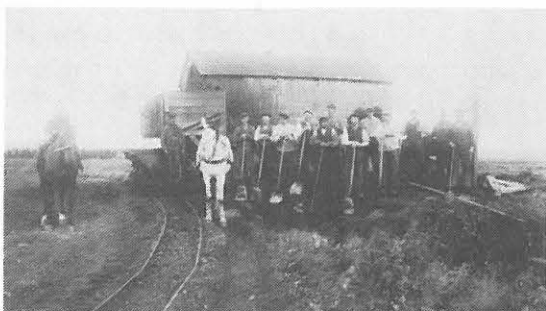

På side 49 i Jul i Thy 1981 blev bragt et billede, som var indleveret af Maria Kusk Nielsen, Nørbyvej 8, Tved. Hun havde gemt det, fordi hendes bedsteforældre var med på det. Hendes bedstemor, Marie Christensen, der blev jordemor i Ræhr, står som nr. 2 i forreste række. Skråt bag ved hende står morfaderen, Chr. Christensen. De forpagtede landbruget til Ræhr Præstegaard, og Maria Kusk formodede, at billedet var fra Ræhr Præstegaard. Men det var det ikke, som det fremgår af følgende brev:

Kære redaktør Jørgen Miltersen!

Jeg har en korrektion til Deres fotografi i Jul i Thy side 49. Billedet er fra marts 1912 foran Ræhr Skole. Ægteparret, der står i den festprydede indgang er mine forældre, Jens Anton Nielsen Strunge og Laura Nielsen Strunge. De kom lige efter deres bryllup til Ræhr Skole, min far som førstelærer, og de blev, som man ser, smukt modtaget. Jeg har dette billede og også et andet, hvor man ser skolen i hele sin længde, og hvor det unge ægtepar står under en meget smuk æresport, der var opstillet udenfor indgangen til forhaven. Min far var lærer i Ræhr fra 1912—15, flyttede derefter til Korsø i Himmerland og senere til Grinfeld på Mols, hvor han var lærer til 1953, døde samme sted 1963. — Det var morsomt at støde på dette gamle billede i årets julehæfte.

Venlig hilsen
Ilse Fuglsang
(f. Strange).

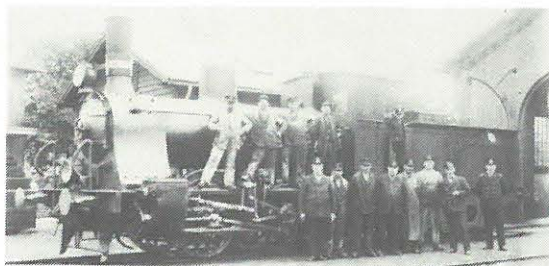

Fra Martin Andersen, Carmichael, Californien, er modtaget oplysninger om billedet, der var i Jul i Thy 1979 side 35. Hesten til venstre tilhørte hans far, tørvefabrikant Jens Andersen, der opførte Moselund ved Bedsted i 1905. Drengen på billedet er enten Martin Andersen eller hans bror, Christian. Når Jens Andersen skulle med tog fra Bedsted, spændte han hesten for sin vogn og kørte til stationen. Fra stationen gik hesten selv hjem. Billedet af tørvearbejdere, der holder hvil ved Moselund, var indleveret af Alma Kristensen, Agger. Hendes far, Joseph Pedersen, står som nr. 6 fra højre. Han døde i 1943.

Jørgen Borggaard, Dryadevej 35, Hvidovre, oplyser om billedet i Jul i Thy 1981 side 51:

»Manden på lokomotivet nr. 2 fra venstre er Andreas P. Borggaard, bosat i Thisted til midt i halvtredserne, derefter i Hvidovre. Han døde på hvilehjem i Glyngøre midt i tresserne. Han var jernbanearbejder (pudser)«.

Jørgen Borggaard er et barnebarn.

En thybovals

Ved en høstfest i Hillerslev blev det i september 1982 genopfrisket, at der for ca. 50 år siden blev skrevet en thybovals. Komponisten var musikdirektør Chr. Ryming, Thisted. Teksten skrev forfatteren Martin Jensen fra Sundby Thy:

*Medens dagene skrider, og året går rundt
passer thyboen trofast sin daglige dont,
men han synger dertil — så går arbejdet bedst,
og når solen går ned, og der kaldes til fest,
lægger pigen sin arm omkring kærestens hals,
og så svinger de rundt i en trampende vals,
for ungdommen ta'r sig ej livet så nær,
og karlen og pigen hinanden har kær.
Ja, dejligst af alt, hvad af livet vi får,
det er ungdommens livsglade år.*

*Der går hvinende blæst over landet i Thy,
men en storm skal bli' stærk, før vi kryber i ly.
Og vort korn bliver modent og sankes i lo,
og de unge bli'r gamle og kryber i ro.
Ja, men stadig går dansen i thyboens land,
medens månen står blank over Limfjordens vand.
For ungdommen ta'r sig ej livet så nær,
og karlen og pigen hinanden har kær.
Ja, dejligst af alt, hvad af livet vi får,
det er ungdommens livsglade år!*

Brev til en ven

*Lad mig skrive et brev til en gammel ven,
mens efterårsblæsten ta'r til,
lad mig skrive et brev og få brevet sendt.
Det er det jeg så gerne vil.*

*Du aner vel næppe de tanker du fik,
mens livsdage listed' sig hen
at verden rummer endnu en sjæl,
der gerne vil kaldes din ven.*

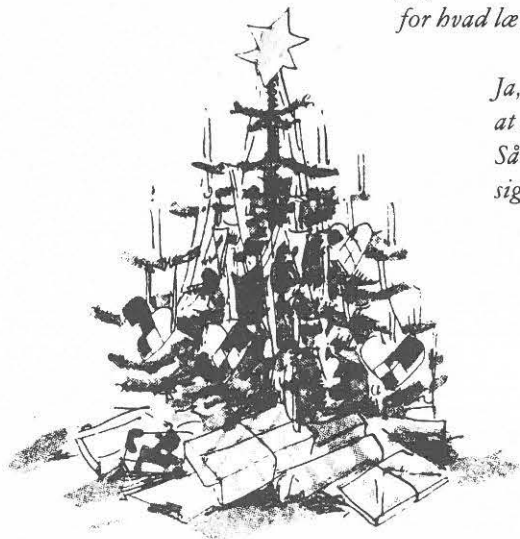
*Jeg glemte vist helt at få det sagt,
at du var en klode så varm,
i min barndoms tindrende himmelrum,
i livsgryets kværende larm.*

*Jeg glemte at skrive hvad nu er sagt
i erindring om dage der gik.
Jeg kommer lidt sent med en fattig tak
for hvad længe siden jeg fik.*

*Ja, sådan vi glemmer, du og jeg,
at skrive et brev til en ven.
Så kommer højtid med spørgsmålet som
sig melder igen og igen:*

*Fik vi skrevet et brev og sendt det af sted?
Er svaret det evige ak?
Vi har det i hjertet vel mer' end i mund,
og af hjertet siger vi tak!*

Mette Fastrup.

fra det gamle album

Dette fotografi findes på et postkort, der formentlig er fra 1918. Det er skrevet til Johannes Jepsen i Tilsted, der fik følgende hilsen: »En glædelig jul og et godt nytår ønskes af Familien Dahl, Thisted Mark«. Det har ikke været muligt at få oplyst, hvem der ses på billedet. Hvem kan hjælpe?

fra det gamle album

Fra en forskole til den senere Kirkeby-skole i Nors. Arthur Didriksen oplyser: Børnene i bordrækken til venstre er: Kristian Svendsen (nu maskinstation), Tage Møller Andersen (død), Sigurd Nielsen (politimand i København), Anna Hundahl (nu fru pastor Møller, bosat ved Horsens), Anna Nørgaard (gift med tidligere sognerådsformand Jensby), Jenny Søgaard (fru læge Paaby, Svendborg), Verner Nørgaard Oddershede (brugsleder i København), Aksel Vogensen (mejerileder i Skalborg ved Aalborg), Agnes Hansen, Elisabeth Nielsen, Anna Pedersen (rejst til Amerika). Bordrækken i højre side fra oven: Stinne Harkjær Møller (fru Knudgaard, Nors), Karen Nielsen (fru Larsen, Mors), Carl Tange (nu Thisted), Tage Vilsbøl (læge, vistnok i Herning), Kristian Strømgaard, Nors, Herluf Jensen (drukne som ung), to piger, jeg ikke erindrer, Emil Rysgaard (fængselsbetjent), Magda Vestergaard (datter af sognefogeden), en pige, jeg ikke erindrer, damen ved væggen lærerinde frk. Kristensen, Edith Andersen, Viktor Nielsen (murer i Thisted), Nordentoft Andersen og gårdejer Hyldgaard?, Nors, Arthur Didriksen, Nors.

Tre søstre fra Munkholm i Brund blev fotograferet i Thisted omkring 1880. Fra venstre Louise, Ane Marie og Bodil Munk Larsen. Ane Marie og Bodil blev gift med brødrene Niels og Søren Gravesen, Hillerslev Havreland. Efter at Bodils mand var død, blev hun gift med Chr. Jensen (Ørgaard), oplyser Niels Gravesen Frandsen Kloster, Vuskærvej 19, Tilsted.

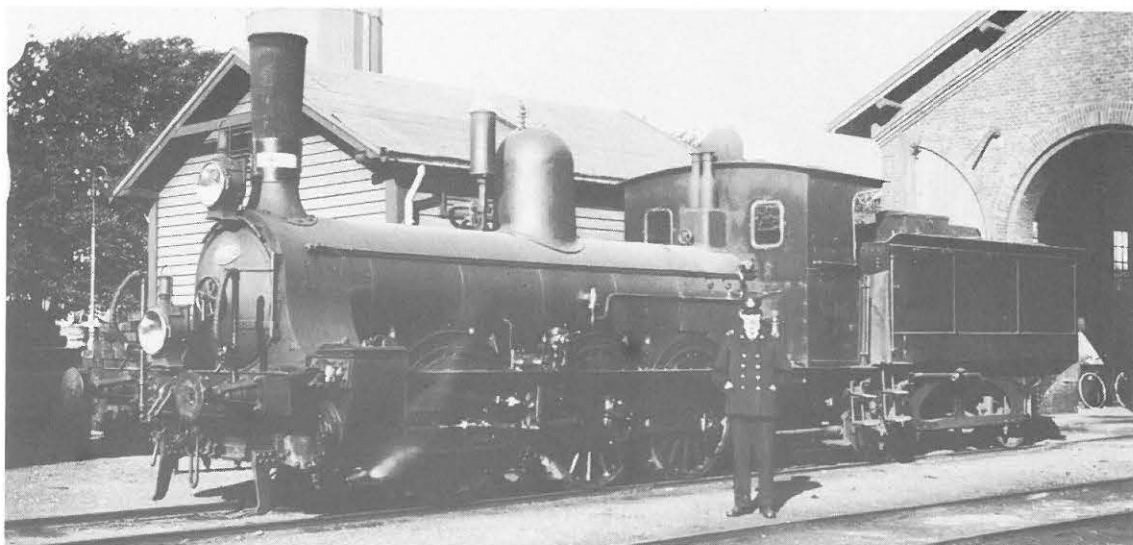

Ved en dilettant-forestilling på Hørdum Kro i 1936 opførtes »Da skørteregimet faldt«. Anton Thomsen, Nørhå Byvej 7, oplyser, at følgende spillede med: Gerda Hedeholm, Gunnar Sørensen, Anton Markær, Herdis Sørensen, Thomas Pedersen, Mary Pedersen, Agnes Mærkedahl og Anton Thomsen selv.

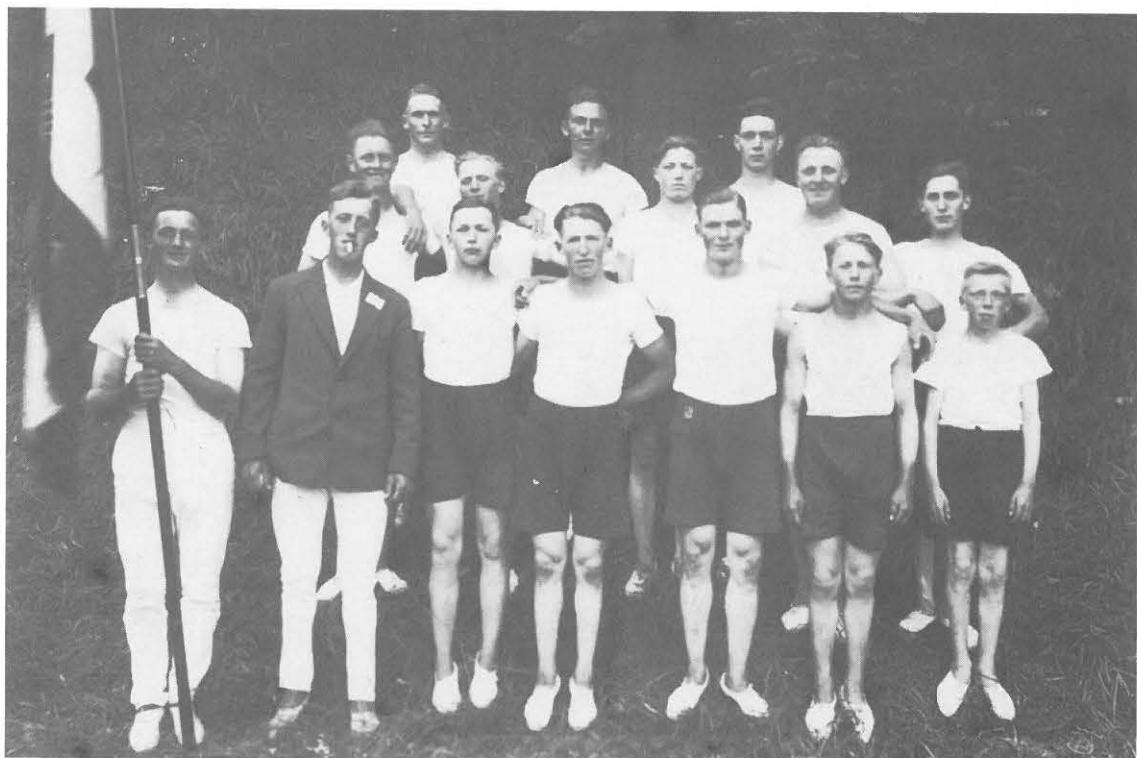

**fra det
gamle
album**

Fra Stagstrup Skole 1920. I bageste (første række) fra venstre: Tjenestepige Anna Sørensen med Tyge Bangsgaard på armen, Svenning Pedersen, Thomas Morsing, Thomas Pedersen, Robert Pedersen, Johannes Kløjgaard, Viggo Mikkelsen, Alfred Lauritsen, Peter Bylov, Niels Bjerggaard, Lars Larsen, Søren Overgaard, Jens N. Jensen og Salomon Nielsen. 2. række: Stine Nørgaard, Hilda Mikkelsen, Mary Bjerggaard, Mary Nielsen, Marie Nørgaard, Vestergaard, Dagmar Nørgaard, Vestergaard, Maren Mikkelsen, Magdalene Tinggaard, Inger Pedersen, Anna Holm, Louise Skibsted, Anna Nielsen, Emma Nørgaard, Vestergaard, Lærer Bangsgaard, Fru Bangsgaard med Anelise på armen. Den midterste række: Karl M. Jensen, Adolf Bylov, Martin Mærkedal og Povel Chr. Jensen. 3. række: Stine Vang, Laura Bjerggaard, Maren Sørensen, Mary Overgaard, Anny Sørensen, Herdis Thomsen, Simon Bylov, Chr. Jensen, Jens Vang, Thomas Sørensen, Aage Mikkelsen, Chr. Vang, Thomas Pedersen og Karl Christensen. 4. række: Thomas T. Mikkelsen, Jens Mærkedal, Børge Bangsgaard, Chr. Bangsgaard, Johan Bangsgaard, Chr. T. Mikkelsen, Aage Christensen og Jens Skibsted, oplyser Jens N. Jensen, Skolegade 7, Thisted.

Aa. Jespersen, L. I. Brandes Allé 5, København, meddeler, at dette billede er taget af hans far, lokomotivfører L. P. Jespersen omkring året 1925. Manden på billedet, der er taget ved remisen i Thisted, er lokomotivfører Laurits Hansen. L. P. Jespersen boede Møllevvej nr. 42. Han døde i 1933 i en alder af 53 år.

Sennelsgymnaster til Sjørring-fest i 1930. Det er følgende, oplyser Niels Bak, Brusgårdvej 1, Hov. Bagest fra venstre: Emil Pedersen, Sennels, Alfred Pedersen, Sennels, Niels Pedersen, København. 2. række: Ejner Nielsen, Nors, Eli Sørensen, Langvad, Viggo Sloth, Øsløs, Niels Bak, Hov, Aksel Jensen, Brund. 3. række: fanebærer Karl Dahlgaard, Sennels, leder Viggo Jensen, Ullerupgaards Mark, Overgaard Eriksen, Hillerslev, Harry Christiansen, Skinnerup, Gunnar Sørensen, København, Henry Søe, Vang, Kr. Bunk, København.

fra det
gamle
album

Børnene i Helligsø Skole fotograferet foran skolebygningen foråret 1915. Olaf Nørgaard, Skivevej 9, Holstebro, oplyser, at børnenes navne er: Forreste række fra venstre: Marius Pedersen, ukendt, Jens Helligsø, Erik Jensen, Johannes Pedersen, Erik Smed, Alfred Pedersen, Niels Smed, Marius Nikolajsen, Kristian Nielsen, Jens Otto Nielsen, Jens Nørgaard. 2. række fra venstre, siddende: Meta Smed, Olga Helligsø, Marie Jensen, Line Nielsen, Katrine Nikolajsen, Anna Pedersen, Karen Mikkelsen, Marie Nørgaard, Kirstine Kobberø, ukendt. 3. række, stående: Kirstine Nørgaard, Stinne Bertelsen, Dagmar Helligsø, Alma Helligsø, Katrine Nielsen, Klara Grønkjær, Edith Toftdal, Aurora Frühstück, Karen Nørgaard, Marie Møller, Marianne Jensen, Marie Pedersen, Inger Snedker, Line Jensen (Hermansen). Bageste række: lærer Johannes Jensen, Peter Andersen, Vilhelm Troelsgaard, Jens Lund, ukendt, Poul Nørgaard, Kristian Knudsen, ? Toftdal, Aksel Dideriksen, Peder Helligsø.

Dette billede viser mine oldeforældres hus i Dover, oplyser Thora Thomsen, Søndergade 24, Hvidbjerg, Thyholm. Min oldefar, Mads Christian Thomsen Seiersbøll, var født 19. august 1826 og døde 20. juni 1902 i Dover. Min oldemor, Sidsel Thomasdatter Mørk, var født i Dover 13. juni 1833 og døde i Dover 30. april 1915. Nr. 1 fra venstre er min mor, Ida Margrethe Seiersbøl, født i Ydby 1889, død i Ydby 31. oktober 1972, gift med tømrer Peder Chr. Andersen, født i Hurup 21. maj 1886, død i Ydby 21. november 1941. Nr. 3 fra venstre er Sidsel Mørk, født i Dover 13. juni 1833, død i Dover 30. april 1915.

På bagsiden af det fotografi, der er gengivet her, står følgende: »Til min søn Petrus Møllers 12-årige fødselsdag 1903 fra din fader«. Fotografiet er sendt til Jul i Thy fra Aase Voltelen, Flintemarken 37, Vedbæk, der giver følgende oplysning: I vinduet Skaarups datter Carla. Øverste etage: fru sadelmager J. P. Møller med datteren Magda Møller, gift Kjærup. Andet vindue: sadelmager J. P. Møllers søn, Charles Møllers. Yderst til venstre: J. P. Møllers ældste søn, Petrus Møller. I indgangen sadelmager J. P. Møller og farver Jens Pedersen.

fra det gamle

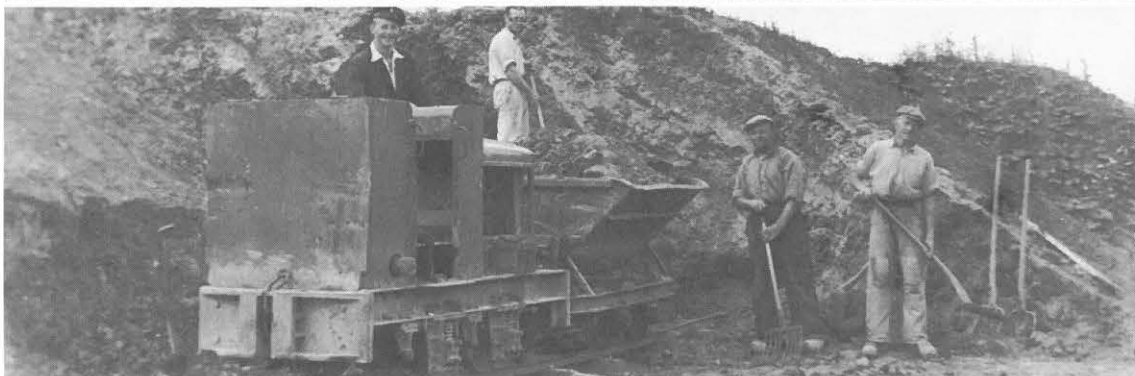
Dette billede har Thora Thomsen, Søndergade 24, Hvidbjerg, Thyholm, sendt til Jul i Thy. Hun ved ikke, hvor det er taget, men gætter på, at det kan være medlemmer af Ydby Husmandsforening. Måske nogle af læserne kan komme os til hjælp, så vi kan bringe nærmere oplysninger næste år.

Damptærskværket i Tilsted ca. 1927. Peder Jensen, Oddesundvej 132, oplyser følgende om personerne. Fra venstre: fyrbøder Niels Peder Leegaard, Skjoldborg, fru Poul Laursen, Tilsted, gdr. Poul Laursen, tjenestepige Ingeborg Kristensen, en datter af Karl Kristensen, en datter af smed Madsen. Ved stigen Anders Bisgaard. Den ene kornbærer ved maskinen er Jakob Vestergaard. På maskinen ilægger Martin Nielsen.

Folkedansere i Thisted — et billede til Jul i Thy fra direktør Arne Ringgaard Pedersen, København, søn af typograf Henry E. Pedersen. Par nr. 3 i forreste række fra venstre er faktor Wilhelm Pedersen og frue. Hvem kender de øvrige?

Fra det nu nedrevne Landlyst Teglværk. På billedet i midten fra lergraven ses Bubbi, ukendt, Valdemar Mortensen og en svoger. Nederst i første række fra venstre: Gerald, ukendt, teglmester Büchning, ukendt, ukendt, Nikolaj Petersen og Valdemar Mortensen. 2. række: Salmon Jepsen, ukendt, Kr. Jensen, Jens Snæver Andersen, ukendt, og Eigil. 3. række: August Büchning, Kr. Klausen, ukendt, ukendt, Bubbi Møbius og Karl Fjældgaard. Billedet er fra omkring 1953, oplyser Salomon Jepsen, Rydevænget 113, Århus.

Til dette billede fra Landlyst Teglværk i Torp ved Thisted ca. 1925 er afleveret denne tekst: Mester, Büching, Chr. Jensen, Kresten Tvilde, Chr. Mortensen, Chr. Nielsen, Gerhard, ukendt, Chr. Smed, Ejner Jensen, Overgaard, Jens Klausen, Mikkelsen, Torvald Acilles, Salomon Jepsen, Charles, Per Hansgaard, Ejner Mortensen, Karl Büching og Nordentoft.

Dette billede er taget 1897 af mine bedsteforældre, fastre, onkel og min far, oplyser Per Kirk Andersen, Strandhotellet, Thisted. Min bedstefar var J. F. O. Andersen, der døde i Hurup i 1936. Bedstemor, Sidsel Marie Holm Andersen, døde i Hurup 1929. Mine fastre stående fra venstre: Andrea Holm Andersen, gift Hilligsøe, Johanne Holm Andersen, gift Baun. En søn var den kloge mand Anton Baun. Marie Holm Andersen, gift med Thomas Thomsen, Villerup. Stående til venstre: min onkel Jens Holm Andersen, skoleinspektør og kirkesanger i Hurup i en menneskealder. Den mindste dreng er min far, Laurids Andersen, grosserer i Thisted, død 1966.

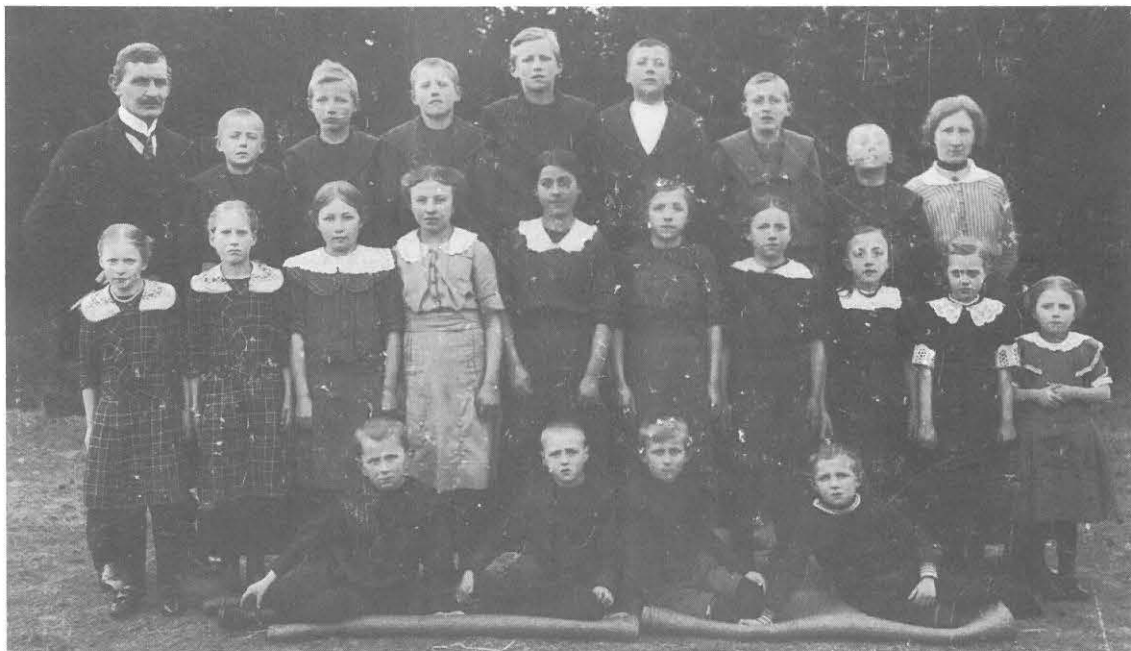

fra det
gamle
album

Heltborg Skole havde besøg af en fotograf ca. 1927, da læreren hed Haarhøj. Stinne Mark (født Jacobsen), Sundby Mors, giver følgende oplysning: Bageste række fra venstre: Børge Larsen, Henry Andersen, Holger Nielsen, Ejner Jensen, Peder Handrup, Peder Damsgaard, Karl Andersen, Laurids Handrup, Richard Andersen, Peder Nielsen, Jens Valdemar Pedersen og Verner Jensen. Midterste række: Peter Balsby, Anna Degn Pedersen, Ingrid Ernst, Elna Ernst, Stinne Jensen, Edith Larsen, Agnethe Dahl, Johanne Balle, Marie Dahl, Dagmar Thomsen, Gudrun Pedersen og Charles Lodahl. Forreste række: Knud Haarhøj, Stinne Jacobsen (som er kommet med billedet), Inger Handrup, Line Handrup, Maja Have, Gudrun Nikolajsen, Else Dahl, Dagny Jacobsen, Karen Houmark og Anna Gilling.

Pigerne fra 3. C. på Thisted Borgerskole fotograferet på den årlige udflugt til Sjørring Volde, år 1931. De syv piger i forreste række er fra venstre: Tonny Nørskov, Nelly ?, Mette Stærkjær, Karen Margrethe Vestergaard, Irma Olesen, Lizzy Buchholtz, Edith Sørensen. Midterste række: Ketty (vistnok Petersen), Mary ?, Ella Christiansen, Lilly ?, Grethe Tingsgård, Else Marie (vistnok Madsen), Else ?, Ingrid Knudsen. Bageste række: Inge Johannesen, Ragna Andersen, Lilly Thomsen, Johanne Pedersen, Bodil Lautrup Larsen, Valborg Eriksen og til slut lærerinden Ellen Nielsen, som vistnok samme år blev gift med fhv. finansminister Thorkil Kristensen, oplyser Inge Baarstrøm, Høvænget 25, Viby, Århus.

Elever og lærerpar er stillet op til fotografering uden for Tousig Skole i Østerild Plantage ca. 1915. Bagest til venstre lærer Magnus Sørensen, der var fra Snedsted. Yderst til højre hans hustru, Marianne. Billedet er fra Salomon Jepsen, Rydevænget 113, Århus. Han kan ikke huske navnene på de fire, der ligger ned foran. I næste række står fra venstre: to søstre, Ella og Edith, Margrethe Dahl, Margrethe Højer, Laura, Helene Dahl, Anna Dahl, Klara, Magda. I bageste række drengene Anton Højer, Viggo, en bror til de to søstre, Holger, Marinus, Anton, og en Højer.

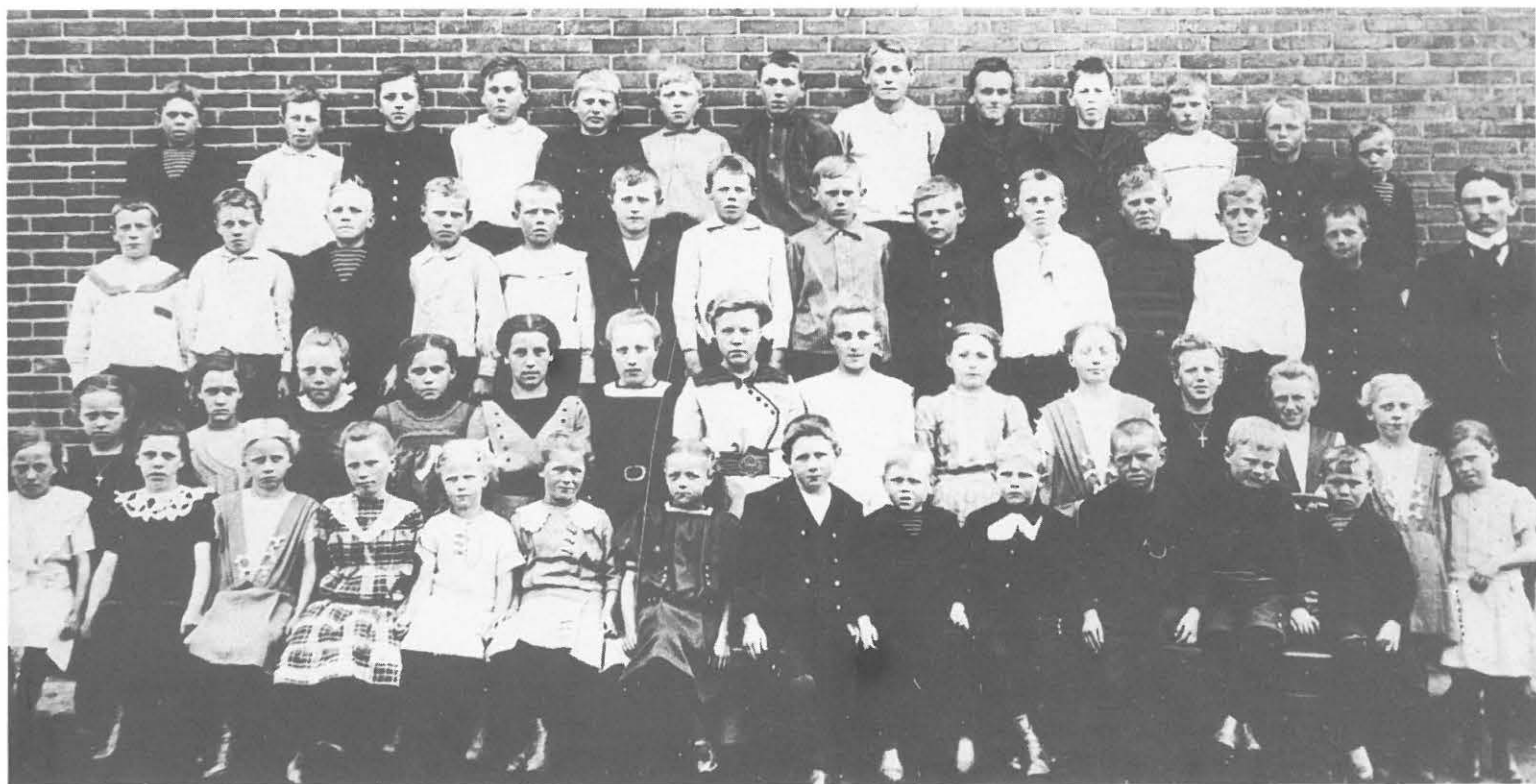
fra det gamle album

Et plantehold i klitterne ved Hvidbjerg vesten Å Plantage ca. 1923: Fra venstre, øverste række: Thorvald Iversen, Lyngby, Søren Iversen, Lyngby, ukendt, ukendt. Næstøverste række: ukendt, Anders Vullem, Svankjær, Kristian Iversen, Lyngby, Kristian Brandborg, Svankjær, Ejner Christensen, Svindborg, Søren Jensen, Svindborg, Peder Jensen, Svindborg. Næst forreste række: Amalie Jørgensen, Lyngby. Vilhelm Jørgensen, Lyngby, Mads Peter Boddum, Rønhede Plantage, Bedsted, 1923—1960. Forreste række: Marie Pedersen, Svankjær, ukendt, ukendt, Dorthea Svendsen, Lyngby, Stine Henriksen, Lyngby, Inger Henriksen, Lyngby, Nikoline Jensen, Svindborg, ukendt, Johanne Madsen, Kallerup. Billedet hidrører fra min far, der i nogle år var assistent hos plantør Madsen i Hvidbjerg og derfor ledede planteholdet ovenfor (næstforreste række til højre). Identificeringen har jeg fået udført ved henvendelse til Vilhelm Jørgensen (midterste i næstforreste række), der bor Lyngbyvej 40 i Lyngby, Thy. Erling Boddum, J. Åkjærsvvej 8, Hornbæk, 8900 Randers.

Disse to billeder er fra en datter af viceskoleinspektør Antonsen, Thisted, Aase Krøigaard, Bakkevej 6, Virum. Det øverste er en realklasse i Thisted 1913, men det er ukendt, hvem personerne er. På det nederste billede ser det ud til, at den flotte mand i baggrunden er Marius Jørgensen. Blandt de liggende herrer med hat ses vicespektør Antonsen som nr. 3 fra højre. Længst til højre muligvis O. Frederiksen. Oplysninger om de øvrige og evt. korrektioner er meget velkomne.

fra det gamle album

Arup Kommuneskoles elever blev fotograferet i 1914. En af dem har kunnet huske navnene på alle, bortset fra udenbys tjenestedrenge. Det er Marie Andersen, født 31. december 1899. Hun er nr. 7 i 3. række bagfra. Marie Andersen og hendes mand, Johannes, havde en ejendom på Søndergaards Mark. De boede derefter i et hus på Søndergaards Mark nr. 3 og flyttede i år ind på »Stenhøj« i Vesløs. I 1. række (bageste) ses fra venstre: Kristian Rægaard, Nr. Arup, Martin Bang Ingvartsen, Amtoft (død 13 år gl.), udenbys tjenestedreng, udenbys tjenestedreng, Kristian Andersen Kær, Arup Kær, udenbys tjenestedreng, Peter Jensen, Amtoft, Hakon Møller, Nr. Arup, Kresten Madsen, Feggesund, Kristian Kristensen, Amtoft, Holger Jensen, Amtoft, Kjeld Markussen, Amtoft, Ejner Rægaard, Nr. Arup. 2. række: Peder Vad, Nr. Arup, Herman Bang Ingvartsen, Amtoft, Magnus Rægaard, Nr. Arup, Jens Mortensen, Amtoft, Ejner Jensen, Amtoft, Peder Toft, Nr. Arup, Ludvig Bang Ingvartsen, Amtoft, Peter Brask, Amtoft, Thomas Thomsen, Torsbjerg, Øsløs (tjenestedreng), Valdemar Jørgensen, Østerild (tjenestedreng), Kristian Larsen, Amtoft, Martinus Møller, Nr. Arup, Anton Spanggaard, Amtoft, lærer Christensen (senere navneforandring til Sundtoft). 3. række: Karen Toft, Nr. Arup, Dorteia Madsen, Feggesund (gift Thorhauge), Kirstine Pedersen, Nr. Arup, Anna Larsen, Amtoft (gift Gasberg), Kristiane Kristensen, Nr. Arup, Karen Pedersen, Nr. Arup (gift Thomsen), Marie Olesen, Arup Kær (gift Andersen), Karoline Nielsen, Arup (gift Jensen), Johanne Andersen, Torsbjerg, Øsløs (tjente i Arup), Anna Bak, Feggesund, Olga Olesen, Arup Kær (gift Andersen), Anna Eriksen, Arup Kær, Asta Bak, Feggesund, Marie Larsen, Amtoft (gift Gasberg). 4. række (forreste): Kirstine Kristensen, Arup Kær, Klara Kristensen, Nr. Arup, Edith Bak, Feggesund, Margrethe Pedersen, Nr. Arup, Mariane Mølbæk, Arup (gift Boesen), Emma Mortensen, Amtoft, Johanne Spanggaard, Amtoft, Svenning Mortensen, Amtoft, Johannes Rægaard, Nr. Arup, Laurits Kristensen, Amtoft, Karl Jensen, Amtoft, Wilhelm Pedersen, Nr. Arup, Andreas Rægaard, Nr. Arup.

Dette billede har en lang historie. Det blev bragt første gang i Jul i Thy 1979 med den oplysning, at det havde tilhørt Madsine Taabel, der boede Nørregade 55 i Thisted. Inden hun døde 12. september 1973 i en alder af 87 år, havde hun overladt billedet til isenkræmmer Knud Mortensen, men der var ingen oplysning om, hvor billedet var taget, og hvem der var med på det. Til Jul i Thy 1980 oplyste Ida Henriksen, Lundtofteparken 22, Kgs. Lyngby, at Madsine Taabel var hendes mors kusine. Hun sidder yderst til højre. Ida Henriksen formodede, at billedet var taget i tømrer Taabbels have ved Nørregade 55, men det er bestridt af flere — blandt andet af én, der er med på billedet, Anne Silkeborg. Billedet er fra J. P. Jacobsensgade 34, der i en årrække har været præstebolig, nu pastor H. E. Kejsers. Billedet er taget omkring 1909—10. De tre første fra venstre i forreste række er ukendte. Nr. 4 fru pastor Witter, nr. 5 pastor Witter, nr. 6 en søn, nr. 7 fru Ægidius, datter af lærer Nedergaard, Skinnerup, gift med lærer Ægidius, Langdyssevej, Thisted, nr. 8 Maren Yde, Skinnerup, nr. 9 Kathrine fra Baun, nr. 10 Madsine Taabel. I næste række er den første ukendt, nr. 12 Marie Sørensen, datter af skomager Sørensen, Tingstrup, nr. 13 Marie Nielsen, datter af Lars Nielsen, Tingstrup (hun var stuepige hos pastor Witters), nr. 14 Dagmar Badstue, datter af gartner Badstue, Australiasminde, nr. 15 Marie Christiansen, gift med købmand Christiansen, Vestergade, kusine til nr. 16 Anne Silkeborg, Kirkestræde 4, Thisted, nr. 17 Kathrine Hellesen, datter af slagter Emanuel Pedersen, nr. 18 ukendt, nr. 19 Kristiane Jensen, Skinnerup, nr. 20 Marianne Søndergaard, Tingstrup, nr. 21 Karen Rysgaard, Tingstrup, nr. 22 og 23 ukendte, nr. 24 Karen Christensen, Tingstrup. De fire bageste er ukendte. Det er imponerende, at Anne Silkeborg har kunnet huske så mange, og det var godt at få fastslået, hvor billedet var taget.

**fra det
gamle
album**

Flarup og Holmgaard skoler ved Ydby var på udflugt til København i 1934 og blev fotograferet i Zoologisk Have. Grosserer Peter Nørgaard Johannesen, Monradsgade 2 A, Herning, giver følgende oplysning: I bageste række ses fra venstre Hans Christensen, Jesper Christensen, Olaf Sloth, fru Jesper Christensen, Peter Johannesen, fru lærer Dam, lærerinde Dagmar Jensen, lærer Gram, Holmgaard Skole, lærer Dam, Flarup Skole og rejselederen fra København. Næstbageste række: Lisbeth Boddum, Johanne Krogsgaard, Else Kjeldsen, Gurla Nørgaard, Else Stoktoft, Ester Andersen, Sinne Kappel, Oline Møller, Elin Hansen og Karen Jensen. Næstforreste række: Gudmund Andersen, Evald Christensen, Bach Boddum, Ejnar Madsen, Bach Christensen, Poul Pedersen, Alfred Christensen, Aksel Nielsen, Egon Dam, Viktor Andersen, Kristian Krogsgaard, Viliam Madsen og Harald Nielsen. Forreste række: Dagny Andersen, Karen Madsen, Else Sørensen, Sigrid Nielsen, Edith Kjeldsen, Hanne Larsen, Emma Hansen, Laura Madsen, Karl Sørensen, Henning Boddum, Richard Sloth og Kristian Larsen.

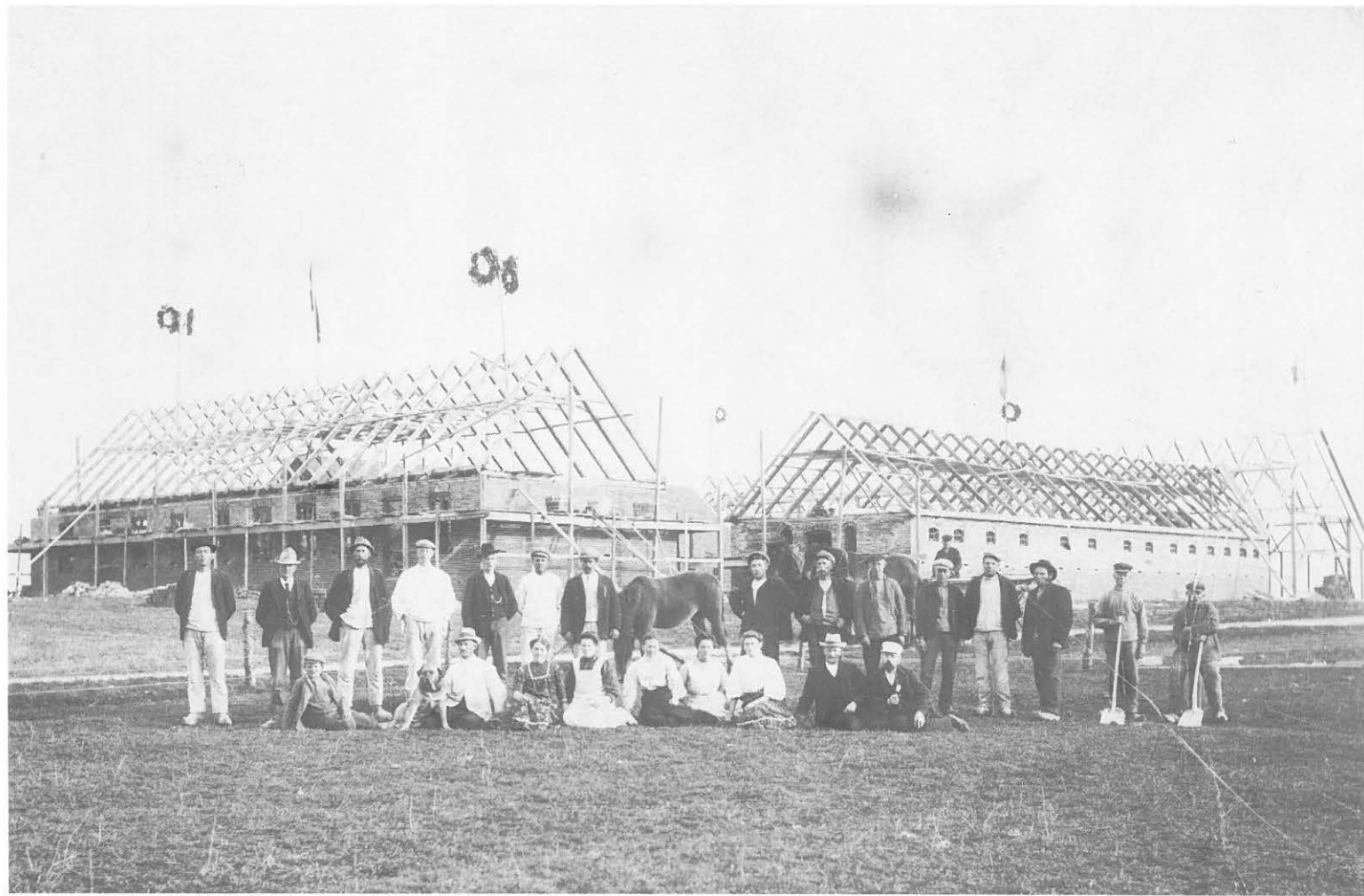
Sådan har Tingstrupvej i Thisted set ud engang. På det øverste billede ser man, at det er en smal grusvej, og ind til plantagen Christiansgave er der en høj hæk. På det nederste billede ses det for længst nedrevne Palæ-Teater. I hjørnevinduet reklameres med, at der er forestilling søndage kl. 4, 7 og 9, hverdage kl. 8. Billederne er fra typograf Henry E. Pedersens samling, overladt til Jul i Thy af direktør for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen, Arne Ringgaard Pedersen.

fra det
gamle
album

Tingstrup Skole havde i sommeren 1917 udflugt til Klitmøller. Manden med hat, der står ved køretøjet i højre side, er lærer Myrup. I vognen ved lærer Myrup sidder Chr. Hammer, Højvang ved Tingstrupvej med kone og datter, Else Lykke. I jumben bag lærer Myrup sidder Chr. P. Villadsen, Islandsgaard, der havde to sønner, Alfred og Christian. En tredje er Henry Pedersen, søn af Josef Pedersen, Hundborgvej. I forreste køretøj til venstre Anders Overgaard, Torp, bagved Ejler Gregersen, Tingstrup. På denne vogn ses Agnethe Gregersen, der var lærerinde i Hillerslev. Thea Gregersen bor i Østjylland, Hanne Gregersen i Hundborg, oplyser Alfred Villadsen, Hundborgvej 67 A.

fra det
gamle
album

Stensgaard i Hundborg under genopførelse efter en brand 6. juli 1912. Ole Bak, Morup Møllevej 21, giver følgende oplysninger om personerne, stående fra venstre: Murer Olsen, tømrer Overgaard, murer Jens Søndergaard, murer Jh. Søndergaard, tømrer A. Nielsen, murer Niels Pedersen, murer Jakob Vang, tømrer Kristian Pedersen, tømrer Per Pedersen, en tømrerlærling, murer Peder M. Pedersen, tømrer Jens Kusk, mureroppasser Erik Pedersen og mureroppasser Hans Larsen. Siddende: Ole Bak, Kristian Stensgaard, hans kone og hendes søster, Marie Stoffer, Anine Balsen, fru Østergard, Martin Østergard, lærer Jørgensen og på vognen karlen Anders Iversen.

fra det gamle

Dette billede er fra Nors Præstegaards have ca. 1929, oplyser Arthur Didriksen. Forrest ligger på græsset frk. Marie Kristensen, der senere blev bestyrerinde på Sundby Alderdomshjem. Derefter præstefruen, fru Tolsgaard med sønnen Poul, fru Kristine Didriksen og pastor Tolsgaard. De øvrige er ældre fra Nors og Tved sogne.

fra det
gamle
album

Svend Houmøller, Aalborgvej 1, Hals, har sendt dette billede fra Vestervig omkring århundredskiftet. Det er formentlig taget uden for missionshuset. På gavlen står der: Jeg vil høre hvad - - -. Svend Houmøller oplyser: 1 2. række yderst til venstre min mormor, Mariane Bundgaard, født 1853, i 2. række nr. 7 fra venstre: Maria Bundgaard, født 1890, 1. række nr. 8: Adolf Bundgaard, født 1888, forreste række nr. 3: Albert Bundgaard født 1893. Fotografiet er taget omkring 1900.

**fra det
gamle
album**

Dette billede er fra Næstrup Skole 1920. Det er indleveret af Karen Pedersen, Hundborgvej 51. Hun er datter af Johs. Pedersen, Næstrup, og ses yderst til højre i midterste række. I forreste række fra venstre: Thorvald Nielsen, Ivar Klemensen, Aksel Pedersen, Alfred Nielsen, ukendt, Peder Pedersen, Poul Bunk Nielsen, Alfred Nielsen, Ejner Landbo, Ejner Nielsen og Jens Sørensen. I midten: ukendt, Marinus Pedersen, Ingeborg Nielsen, Magda Sørensen, Karen Sørensen, Dorthea Sørensen, Elna Søgaard, Olga Nielsen, Erna Pedersen, Nikoline Pedersen, Olga Landbo, Kristine Pedersen og Karen Pedersen. I bageste række: Marie Nielsen, Dagmar Klemensen, Christian Østergaard, Jens Nielsen, ukendt, lærer Overgaard, fru Jenny med Thea, Egil Pedersen, Godvin Pedersen, Karen Østergaard, ukendt, Margrethe Sørensen og Jenny Pedersen.

*Tilbageblik over store og små begivenheder
i tiden fra oktober 1981 til oktober 1982.*

Året der svandt

OKTOBER

Den 61-årige læge Ole Middelboe, Tømmerby, ophørte 1. oktober med at drive praksis. Han har i godt 29 år været læge på egnen. Hans praksis videreføres af Hans Jørgen Brørup, der har Poul Gjerding som amanuensis.

Falcks Redningskorps fejrede 75 års jubilæum den 3. oktober. Falck i Thisted, der havde bestået i 50 år 1. februar 1982, kørte på jubilæumsdagen gennem byen med alle køretøjer. Falck i Hurup demonstrerede, hvordan en bilbrand slukkes.

Thyboforeningen i København markerede 3. oktober, at den havde eksisteret i 40 år. Den første formand var forfatteren Bertel Budtz Müller. Den nuværende formand er Poul Andersen. Thisted-Garden spillede til festen, og borgmester Holger Visby talte.

Faglærer Aage Frost, Østerild, er efter 30 års virke trådt tilbage. Han begyndte i Teknisk Skole i Vesløs og fortsatte i Thisted, først med teoretisk undervisning i Kr. Koldsgade, nu Musikskolen, og praktik på Vestre Dyrskueplads, siden i murer-skolens lokaler ved Kronborgvej, tidligere Kraka-løg

Den 15. oktober var det 40 år siden, Nordjyske CF-kolonne blev grundlagt. Kolonnen begyndte i Vrå i Vendsyssel, var derefter i Sæby og kom i 1951 til Dragsbæk. Kolonnen indkalder 60 mand tre gange om året. Uddannelsen varer for tiden 8 måneder.

Tambohus Kro har skiftet ejer. Thea og Hakon Rysgaard havde drevet kroen i 29 år, da den blev ovedraget til en søn og svigerdatter, Steen og Inger Lise Rysgaard. Kroen har eksisteret siden 1842.

I forbindelse med Dansk Kvindesamfunds 75 års jubilæum blev det nævnt, at der i 1915 blev plantet en »Kvindernes Eg« ved Sjørring Volde. Det skete i taknemlighed over, at kvinderne fik valgret ved grundlovsændringen 5. juni 1915. Initiativet til at få egen plantet blev taget af den daværende formand for Dansk Kvindesamfund i Thisted, Ingeborg Tolderlund.

Jens Kirk, Thousgaard, sagde på et møde i Nors: Thybomål bør være hovedsproget her i landet. Der er klang i thybomål, og det egner sig bedre til regeringssprog end det flade københavnske.

Ved udgangen af oktober fratrådte den 65-årige kolonnechef H. N. Riisberg som chef for Nordjyske CF-kolonne. Han nåede at virke i 35 år ved civilforsvaret, de sidste 17 år som kolonnechef i Thisted.

Stiftamtmand Florian Martensen-Larsen trak sig tilbage fra udgangen af oktober. Han blev amtmand i Thisted i 1961 efter H. Egedorf. Da Egede Larsen fratrådte som stiftamtmand i Viborg, var Martensen-Larsen en kort tid amtmand for både Thisted og Viborg amter. Ved kommunalreformen i 1970 blev de to amter slået sam-

Stiftamtmand Martensen-Larsen skænkede sin uniform til museet i Thisted.

men, og amtmandens tilknytning til den amtskommunale administration ophørte. Martensen-Larsen har siden været chef for Viborg Statsamt og stiftamtmand.

NOVEMBER

Til Teaterbygningen i Thisted er skænket en række arbejder, der er udført af billedhuggeren Harald Isenstein: 7 buste af personer med tilknytning til teater, 7 buste med tilknytning til musik og ca. 60 tegninger, blandt andet af kong Frederik som dirigent. Kunstværkerne er skænket af hans enke, Olga Bonnevie. Gaven er formidlet af

hendes nevø, skoledirektør Knud Haure-Petersen, Thisted.

Nordjyske CF-kolonnes tilbud om afhentning af bilvrag ved gårde og hegn har givet et godt resultat. På kort tid kom der over halvtreds anmodninger, oplyser den ny kolonnechef, A. H. Jørgensen.

Til den planlagte højskole i Sjørring har den 92-årige forhenværende tømrermester J. Kr. Knudsen, Møllevej, Thisted, skænket en sten, som sad i Kr. Kolds fødehjem i Strømgade i Thisted.

På et vælgermøde i Hanstholmhallen i anledning af kommunalvalget den 17. november kom borgmester Chr. Hansen med dette spareforslag: Genvælg mig som borgmester! Så sparer vi en halv million til pension!

Biskop Henrik Christiansen var i Nors og Tved søndag den 15. november. Først prædikede han i Nors Kirke, så fortalte han på kroen om et besøg i Rusland, og sidst så han på kalkmalerier i Tved Kirke.

Den værste orkan i mands minde kulminerede 24. november. Thisted Dagblad skrev den følgende dag: Katastrofestemningen lå tungt over Thisted i aftes. Orkanen lagde byen i mørke, men garderne i de hårdest ramte bydele oplystes af blå blink fra udrykningskøretøjer. Mens regnen piskede ned, føg det om ørerne på folk med tagsten og isoleringsmaterialer. Grædende børn og voksne med alvorlige miner førtes i mørket ud fra deres hjem til ventende busser, som skulle evakuere dem. Overalt sås hjelmlædt redningsmandskab parat til at hjælpe. Hele Thy blev hårdt ramt af uvejret. I Vorupør blev et ungt par kvæstet, da deres bil blev knust under taget fra Hotel Klitten, og der skete millionskade på bygningerne. I Hundborg udviklede en skorstensbrand sig med lynets hast, og en familie mistede et nyrestaureret strå-tækt hus. I Hanstholm væltede store vandmasser ind over havnen. En gavl væltede med et brag ind i Hurup-Hallen, hvor en flok børn spillede bold. Adskillige steder spærredes vejene af væltede træer, og flere biler blev blæst i grøften.

En aftale mellem Venstre, Konservative, Frem-

Orkanen ødelagde værdier for millionbeløb. Det gik blandt andet ud over andelsboliger ved Refsvej i Thisted.

skridtspartiet og Kristeligt Folkeparti vil sikre valget af Svend Thorup, Hillerslev, som borgmester i Thisted, når Holger Visby trækker sig tilbage ved årets udgang.

Sparekassen Thys lederpris på 5000 kr. gik til den 55-årige vodbinder Aksel Laurberg, Hvidbjerg. Han har i over 35 år været aktiv i foreningsarbejdet på Thyholm.

DECEMBER

Bygningshåndværkere har fået arbejde i massevis efter orkanen. Det er umuligt at opdrive en ledig tømmer i Hanstholm Kommune. Tømmermester Hans Bach, Klitmøller: Hvad regering og folkevalgning i årevis har kæmpet forgæves med, det klarede Vorherre på en enkelt nat!

Thisted skal være en pæn by med grønne områder, fremgik det af debatten i byrådet. Mette Fastrup: Ofre man ikke noget på sanering af gamle

huse, vil de komme til at stå som rådne tandstumper i en pæn mund!

Chr. Hansen fik sit ønske opfyldt: Han bliver Hanstholms borgmester også efter 1. januar. Ved det konstituerende møde stemte fem socialdemokrater på ham. De øvrige otte kommunalrådsmedlemmer afleverede blank stemmeseddel.

Den 16-årige Bjarne Kragh, Thisted, genvandt ved et stævne i Thyhallen i Thisted sit nordiske mesterskab i 100 meter brystsvømning. Samtidig satte han ny dansk rekord.

Vinterens første glatføreulykker kostede søndag den 6. december to livet: den 45-årige direktør Erik Klausen, Doverodde, og den 72-årige Ebba Bjerregaard, Jegindø.

En af Thistedes tidligere store arbejdspladser, firmaet Valdemar Smith, også kaldet Smithson, vil blive lukket. De sidste 22 medarbejdere er opsagt til fratræden inden udgangen af 1982, oplyser Erik Valdemar Smith. Hans bedstefar startede

som manufakturhandler i Storegade, hans far, Arne Smith, gennemførte den store udvidelse ved Munkevej. Arne Smith, der nærmer sig de 75, har siden 1968 været bosat i Schweiz, men han har stadig hånd i hanke med firmaet.

Formand for Landboforeningen Nordthy gennem 19 år, Poul Karlshøj, Kjelstrup, trak sig tilbage på generalforsamlingen. Han blev i bestyrelsen afløst af Knud Hvelplund, Skovsted.

Vintervejret tog til på dagen for folketingsvalget, 8. december. Ud på dagen blæste det op, og flere biler måtte efterlades på valgsteder på grund af snefog. Flere skoler var lukket den følgende dag.

Borgmestervalget i Sydthy fik til resultat, at Venstremanden Ove Lykke valgtes med én stemmes flertal. 7 fra Venstre, 2 fra Borgerlisten og 1 fra Fremskridtspartiet, i alt 10, stemte på ham. Den hidtidige borgmester, den konservative Arne Hyttel, fik 9 stemmer. 4 Konservative, 4 Socialdemokrater og 1 fra Kristeligt Folkeparti stemte på ham. Han vender fra januar tilbage som kommunens socialinspektør.

Jens Hargaard blev genvalgt som borgmester i Thyholm Kommune. Valget var enstemmigt - bortset fra, at der blev afleveret en blank stemmeseddel.

Arne Smith siger om lukningen af Smithson: Det har gjort mig meget ondt at træffe beslutningen. Det var den værste dag i mit liv. Men ingen af børnene kan overtage firmaet, og da jeg selv bliver 75 næste gang, synes jeg, at jeg efter godt 52 år som chef og indehaver af virksomheden kan tillade mig at nedlægge arbejdet.

Svend Thorup blev valgt til borgmester i Thisted med 13 af 21 stemmer: Venstre 5, Konservative 5, Radikale 1, Fremskridtspartiet 1 og Kristeligt Folkeparti 1.

Landboforeningen Nordthys bestyrelse valgte Kaj Kristensen, Thorsted, til formand. Poul Karlshøj sluttede sit virke med at overrække Det kongelige danske Landhusholdningsselskabs sølvmedalje til Viggo Kristensen, som i over 25 år har været medhjælper hos Thorkild Vestergaard, Snejstrup. Anton Kirk Jensen, Fuglhøjgård, Hørdum, over-

Holger Visby trak sig tilbage som borgmester ved årets udgang.

rakte en vase af kongeligt porcelæn til Poul Karlshøj og takkede ham for hans store indsats.

Efter 28 år i en kommunalbestyrelse håber Holger Visby nu på at få tid til at læse bøger. Han blev i 1954 medlem af Sjørring-Thorsted Sogneråd, 1958-70 var han sognerådsformand og fra 1970 til 1982 borgmester i Thisted Storkommune.

Økonomichef i Sydthy Kommune, Henry Silkjær, der træder tilbage ved årets udgang, blev kæmner i Hurup Kommune 1. juni 1943 og fortsatte i Sydthy Kommune som økonomichef fra 1970. I 34 år har han haft kontor samme sted i hjørneejendommen Kirkevej-Nørrealle i Hurup.

JANUAR

Fra 1. januar fratrådte P. Ove Kristensen som direktør for NPK-Sko i Hurup. Han afløses af prokurist Flemming Nielsen.

Det var vanskeligt at komme på arbejde mandag den 4. januar. Sneen væltede ned, Falck og politi frarådede al udkørsel, møder blev aflyst. Thisted Kommune ofrede 14,000 kr. pr. time på snerydning.

Grethe og Thomas Thomsen, Plantagevej 12, Thisted, kunne 9. januar fejre diamantbryllup. De boede i Hunstrup, Skinnerup og Hou, inden de i 1962 solgte deres landejendom og flyttede til Thisted.

Stald og lade tilhørende Jørgen Kristoffersen, Todbølvej, Sperring, brændte om aftenen den 7. januar. Brandårsagen var optøning af vandrør ved hjælp af en blæselampe.

Natten til 8. januar frøs det 32,7 grader ved Nørhå Præstegaard, oplyser pastor H. O. Madsen. Han har været ansat som assistent ved Meteorologisk Institut og interesserer sig stadig for vejret.

Hanstholm Fiskeauktion har igen sat rekord. Opgørelsen for 1981 viser en tilførsel på 36 millioner kg fisk, der indbragte godt 221 millioner. Re-

sultatet for 1980: 34,3 millioner kg og 203 millioner kr.

Ingeniør Børge Kjeldsen, Thisted Varmeforsyning, advarer mod at skrue ned for varmen i det kolde vejr. I flere huse er varme anlæg frostsprængt, og det har været galt på flere skoler, hvor man har skruet ned for varmen i weekender.

Bestyrelsen for Thisted Lufthavn valgte byrådsmedlem Viggo Møller, Sennels, til formand. Han afløser Chr. Hansen, Hanstholm. Formandsposten går på skift mellem Thisted og Hanstholm kommuner.

Den 33-årige korpsmester, Wagner Fonseca, er fra 1. marts ansat som kordegn ved Thisted Kirke efter J. Korsgaard, der fratræder på grund af alder.

I Dommerhuset i Vestervig fortalte lektor Bent Windfeld, Thisted Gymnasium, om digteren Hans Bakgaard, Ydby: For Hans Bakgaard var livet ikke en dans på roser. I mange år følte han sig ikke anerkendt. Han fortalte aldrig om sin tid i

6. januar: Det bliver ved med at sne. De fleste lader bilen stå hjemme. Der er stor tilstrømning til tog og rutebiler.

Amerika, hvor forbåbningerne om at blive en stor sanger brast. Først, da han blev hyldet på sin 60 års dag, følte han, at han var nået til et vendepunkt. Han døde 4. januar 1973.

Ved en brand på madrasfabrikken Huma i Hurup den 22. januar skete der skade, for 15-18 millioner, anslog disponent Hans Oluf Thøgersen.

Thisted Lufthavn havde 23. og 24. januar besøg af fire helikoptere fra Mairsk Air. De kom fra en boreplatform i Nordsøen med mandskab, der i nogle dage havde ventet på bedre vejr, så de kunne komme til Esbjerg. Da det ikke lykkedes, blev de dirigeret til Thisted.

Handels- og Landbrugsbankens guldmedalje gik i år til Tove og Viggo Hove Krog, Elmelund, Hou. Viggo Krog overtog ejendommen efter forældrene, Ingeborg og Peter Krog, i 1967. Han har udvidet bedriften flere gange, og årsproduktionen er 2300 fedesvin og 100 fedekalve.

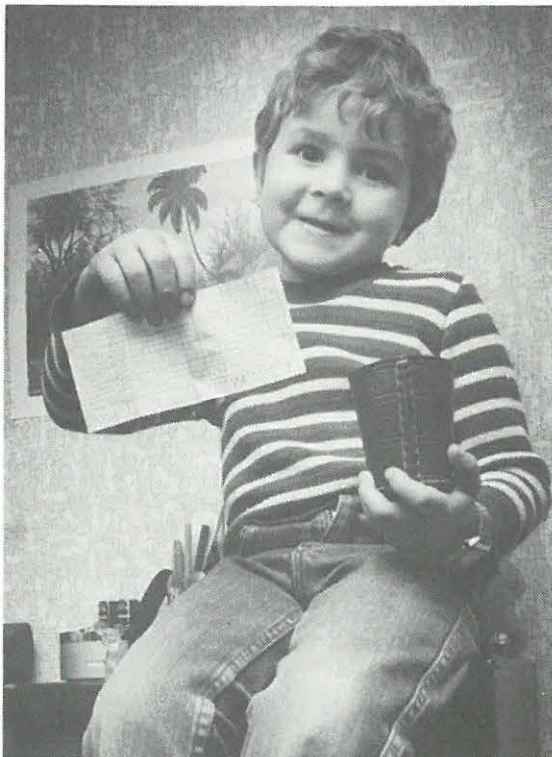
To strandfogeder blev belønnet med fortjenstmedaljen: Anders Præstegaard, Hanstholm, der er 82 år, og Jens Guldhammer, Lildstrand, der er 87. Anders Præstegaard har været strandfoged i næsten 54 år, Jens Guldhammer i 56.

En 27-årig dagplejemor i Klitmøller, Bente Nielsen, overtager købmandsforretningen i Snejstrup. Den har været drevet af Gerda Kobber Nielsen efter hendes mands død ved juletid. Bente Nielsens mand er kok på Hotel Hanstholm.

FEBRUAR

Thisted Bryghus satte rekord i det forløbne år. Regnskabsresultatet blev det hidtil bedste i bryggeriets historie — en kvart million — oplyste formanden, købmand Henning Mark, Hillerslev, til generalforsamlingen. Han fremhævede den indsats, der var gjort af Poul Reitzel, der døde 10. december 1981 efter at have været direktør for bryghuset i over 30 år. Hans efterfølger er Peter Klemsen.

Takket være den 5-årige Allan fik Ingrid Jensen, Højtoftevej 77 i Thisted, en tipsgevinst på 373.000 kr. Allan fandt frem til de rigtige tegn ved at bruge en terning. Viste terningen 1, skrev

Den 5-årige Allan på Højtoftevej 77 i Thisted brugte en terning, da han skulle finde frem til 13 rigtige.

han et ettal, viste den 2 et total, og blev der slået en sekser, blev der sat et kryds. På den måde fik familien 13 rigtige!

Ydby Brugsforening lukker fra 1. marts efter bestyrelsens beslutning, og uddeler Svend Christensen må fratræde. Men forretningen videreføres som købmandshandel af Kamma og Erik Jensen. Uddeleren har fået stilling i Flemming ved Horsens.

Kordegne Jens Korsgaard, Thisted, der fratræder ved udgangen af februar, har været med ved næsten alle begravelser i Thisted i de sidste 23 år. Det er blevet til over 2500. Antallet af gudstjenester har været næsten 3000.

Ved Forsvarsbrødrenes stiftelsesfest modtog frugthandler Børge Frostholt, Thisted, fortjenstmedaljen. Politiasistent Harald Skov Madsen blev æresmedlem.

Den 9. februar var det 40 år siden, politimester J. Bodenhoff, Thisted, blev ansat ved politiet.

Han var fuldmægtig i Thisted 1947-48 og vendte tilbage som politimester 1. oktober 1962.

Dansk Kvindesamfund i Thisted valgte Rigmor Jensen, Tilsted, til formand efter Ingrid Mortensen, der havde været formand siden 1975 og ønskede at fratræde.

Kommunaldirektør J. P. Sørensen, Thyholm, vil tage sin afsked, når han i juni er fyldt 65 år. Han blev kæmner i Hvidbjerg-Lyngs i 1959 og kommunaldirektør fra 1970 for Thyholm.

Den første udenlandsrute fra Thisted Lufthavn blev åbnet 17. februar. Direktør Per Alkær sig har oprettet en rute Esbjerg-Thisted-Stavanger og vil flyve med en 16 personers jetprop maskine, Embraer Bandeirante. I forbindelse med åbningen af udenlandsruten er der indrettet en toldfri kiosk i lufthavnsbygningen.

Isbryderen »Goliath Carl« brød 17. februar en rende til Thisted Havn, der havde været lukket i over 2 måneder.

De tre unge fynboer, der siden sommeren 1981 har forpagtet Hotel Royal, har besluttet at holde op. Ejeren, landsretssagfører Orla Lokdam, Århus, vil søge en anden forpagter eller sælge hotellet.

Gudrun Jørgensen, Vildsund, har som 70-årig udgivet sin første bog »Og hun fortalte det videre«. Det er erindringer om hendes familie omkring århundredskiftet, skrevet på baggrund af faderens beretninger om barndommen. Gudrun Jørgensen er født Tølbøll og fra Villerslev.

Dragsbæk Margarinefabrik, der siden 1963 har købt 6 margarinefabrikker og indledt samarbejde med en syvende, har købt fabrikken Blumes produktionsudstyr i Randers.

MARTS

Efter kun et par ugers flyvning på ruten Esbjerg-Thisted-Stavanger har Alkair besluttet at udvide trafikken fra april: fem ugentlige afgange mod hidtil tre.

I Thisted Kommune blev der indsamlet så meget tøj m.m. til det hårdt ramte polske folk, at det fyldte 6-7 lastbiler. CF-kolonnen sørgede for

transporten til Aalborg, hvor sortering og pakning foregik.

Organist ved Skinnerup Kirke, Alma Hansen, modtog fortjenstmedaljen i sølv for 50 års virke som organist ved samme kirke.

Beboerne i Skyum søger at skaffe midler til at overtage brugsforeningen, der efter planen skal nedlægges 1. juni. Det er den sidste butik i Skyum.

Thisted Dagblads redaktør i Hurup gennem 40 år, Børge Steffensen, har på opfordring af Hurup Håndværker- og Borgerforening skrevet en bog om Hurup i 100 år. Grundlaget er egne oplevelser og samtaler med over hundrede personer.

På et møde i Handels- og Landbrugsbankens bestyrelse blev fabrikant Poul Nielsen, Dragsbæk Margarinefabrik, valgt til formand. Han afløser advokat Jørgen Landbo, der havde ønsket at træde tilbage efter at have været formand i 12 år.

Dansk Olie og Natur Gas, DONG, er ved boringer i Thisted undergrund nået ned i 2600 meters dybde. Vandet havde i denne dybde en temperatur på 80 grader.

Efter 25 års tjeneste ved forsvaret modtog major Poul Winther »Forsvarsbrødrenes hæderstegn for god tjeneste«. Han er leder af Hjemmевærnsdistrikt Thy.

Efter 40 år ved politiet, deraf 28 år på Thyholm, trækker landbetjent Børge Dalum, Jegindø, sig tilbage. Hans efterfølger, John Grøntoft, er 25 år yngre. Han kommer fra Ringkøbing.

Thisted Bryghus bragte øl ud i Thisted den 15. marts pr. hestevogn. Anledningen var, at bryghuset efter 50 års forløb havde genoptaget produktionen af påskebryg.

Døde får og kalve, der smides i containere, er blevet et problem for forbrændingsanstalten Thyra i Thisted. Det er ikke en destruktionsanstalt, vi har, siger driftslederen, Mogens Lüth.

HM-gruppen i Thisted, KK Specialiteter i Thisted, Sjørring Maskinfabrik og North West Air Service har i samarbejde med Den danske Bank i Hanstholm indledt samarbejde under navnet »North West Off Shore Group«. Formålet er at få opgaver i forbindelse med udnyttelsen af olie i

Et hestekøretøj fra Thisted Bryghus rullede op foran det gamle rådhus for at markere, at produktionen af påskebryg var genoptaget.

danske felter. Peter Mortensen fra HM-gruppen og Hanstholms erhvervschef, Robert Madsen, har samarbejdet om et reklamefremstød for foretagendet.

I anledning af Toldvæsenets 350 års jubilæum udgives en bog med titlen »Toldere ved hav og fjord«. Den er skrevet af kontrolchef Bent Jensen — for en stor del på grundlag af oplysninger, der er samlet af afdøde toldinspektør Robert Svalgaard.

Sundby Tegl- og Molerværk sælges til Skarrehaage Molerværk, Skamol. Som sælger står fru Gerda Johansen. Hendes søn, Per Johansen, skal i følge aftalen fortsætte som driftsleder i mindst fem år.

I Hassing har firmaet Topwiko Produktion startet fremstillingen af profilstøbte vinduer i flerfarvet acryl. Der søges verdenspatent på vinduerne,

der fremstilles i firmaet Tophus Inventars lokaler. Direktør er Leif Grønkjær.

Ved udgangen af marts trak kommunaldirektør Hans Petersen sig tilbage. Han blev kommunaldirektør i Thisted Købstad i 1957 og fortsatte i Thisted Kommune, der blev dannet i 1970 af købstaden og 16 landkommuner.

APRIL

Den 1. april var det 250 år siden, Thisted fik selvstændigt posthus. Det nuværende posthus blev bygget i forbindelse med Thybanens åbning 1882. Det er siden udvidet. Under Thisted Postdistrikt — fra Bulbjerg til Agger — er der 74 landpostruter, deraf 52 bilruter. Dertil kommer 34

»røde postbude« og et kontorpersonale på 24, oplyser postmester C. Lorentzen.

Det var 25 år siden, N. K. A. Sørensen blev ansat som amtsvejsinspektør for Thisted Amt. Da Thisted og Viborg amter blev slået sammen, blev han i 1970 chef for den tekniske forvaltning i Viborg Amt. Siden har han virket i Viborg, men han vender gerne tilbage til Thy.

Da Hanstholm Turistforening holdt generalforsamling, blev lærer Hans Hansen udnævnt til foreningens første æresmedlem. Han virkede i praksis som turistchef allerede før foreningen blev oprettet. Formanden, Kurt Westermann, overrakte diplom. I øvrigt har lærer Hansen været kirkesanger i Hansted i 25 år.

Maleren Per Sonne, København, sendte blomster til busten i Thisted af provst H. Chr. Sonne (1817-1880). Han stiftede i 1866 Danmarks første brugsforening, nu Thisted Arbejderforening i Torvegade. Anledningen til Per Sonnes initiativ var diskussionen om brugsforeningernes overtagelse af Irma.

Fru Anna Søndergaard, Storkevej i Frøstrup, lukkede 13. april storken »Ludvig«s ensomme mage ud. Storken har i lighed med tidligere vintre opholdt sig i et udhus hos fru Søndergaard. En storkerede er gjort klar på Frøstrup Kro.

I anledning af Thybanens 100 års jubilæum slår landinspektør Poul Boe, Thisted, et slag for at få jernbanen ført videre fra Thisted til Hanstholm. Der er mange grunde til at føre den jyske »statsbanefugleflugtslinje« til Norge, siger Poul Boe.

Thybanens 100 års jubilæum blev fejret 20. april. Et jubilæumstog med indbudte gæster og Struer Jernbaneorkester udsendtes fra Struer om morgenen. Toget gjorde holdt i Hvidbjerg, Hurup, Bedsted og Snedsted. Hvert sted var der modtagelse med musik og taler. Efter en højtidelighed på jernbanestationen i Thisted var der frokost på Strandhotellet for de indbudte gæster.

Hotel Nordsøen i Vorupør overtages af Edith og Svend Hald, Thisted. Svend Hald har tidligere været assurandør i 18 år. Hotellet har de tre foregående år været drevet af Vilhelm Zorn.

Opmålinger siden 1813 viser, at havet ved Vig-

sø har taget 5-600 meter af stranden. Alene efter stormen i november 1981 forsvandt der adskillige meter.

På et delegeretmøde i Hanstholm blev Knud Kold Mikkelsen, Thisted, valgt til formand for Thistedkredsens Venstre. Han havde haft sekretærposten i foreningen.

MAJ

Den 1. maj var det 50 år siden, tømremester Chr. J. Christensen, Dragsbæk, begyndte som selvstændig håndværker. Blandt de store opgaver, han har haft i årenes løb, er restaureringer i Thisted Kirke. I den sidste halve snes år har hans søn, Jens Juul Christensen, været med i forretningen.

Et firma i Aalborg, Flex Plan Fast Ejendom A/S udbyder 217 huse i Vorupør til salg for en udbetaling på 4800 kr. pr. stk. Husene er på 36 - 61 kvadratmeter. Husene ligger i »Frode Henriksens Feriebys«, der i de sidste år har været ejet af brødrene Jørgen og Bent Nielsen, Holbæk.

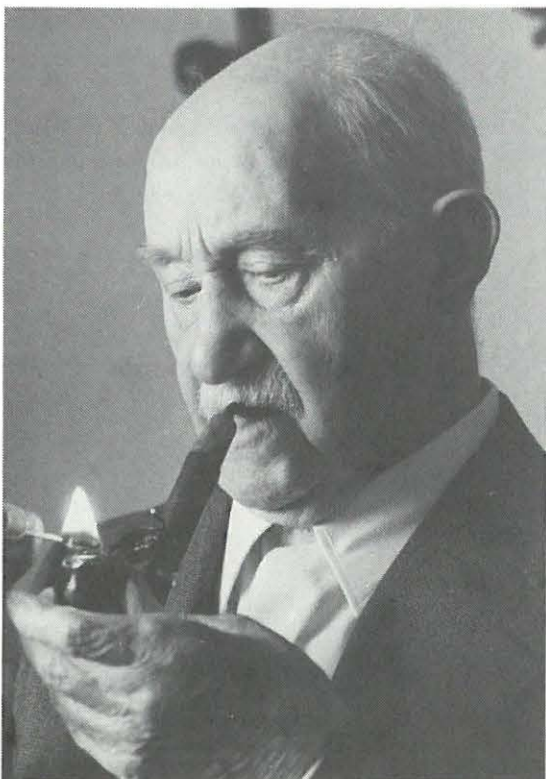
Et sagførerfirma i Thisted havde 4. maj bestået i 50 år. Det blev oprettet i 1931 af daværende borgmester S. Bjerregaard, Vestergade 2. Siden 1957 har landsrettsagfører P. E. Poulsen drevet firmaet, som nu har til huse i ejendommen Storegade 9. Preben Brandbjerg tiltrådte i firmaet 1. januar 1977, Hans Holch 1. januar 1978.

Tandlæge Mogens Landbo modtog Dansk Jagtforenings diplom for natur- og vildtpleje på sin ejendom i Tousig ved Østerild, hvor han har gjort meget for vildtet og for naturen.

Samarbejdsudvalget for Venstre i Thisted Kommune har fået ny formand. Efter 12 års virke trak Jens Vangsgaard, Næstrup, sig tilbage. Han blev afløst af Holger Hansen, Nørhå.

Den 25-årige guldsmed Kim Buch, ansat hos Egon Pedersen, Storetorv i Thisted — Henningsens Efterfølger — fik præmie i en konkurrence, udskrevet af Danmarks Guldsmedeforening. Han har formet et sølvsmykke, der kan afløse det hvide pyntelommelørklæde, mange mænd bruger.

Anders Stensgaard, Plejehjemmet i Vesløs, fyldte 19. maj 100 år. Han stammer fra Hundborg,

Anders Stensgaard på plejehjemmet i Vesløs fyldte 100 år den 19. maj.

flyttede med forældrene til Kjelstrup og kom til at bo på Thyholm. Men det var for langt borte fra fødeegnen. Det lykkedes ham at købe ejendommen i Kjelstrup tilbage, og der boede han i en årrække sammen med sin hustru. Da de kom op i årene, flyttede de til Fårtoftvej, hvor fru Stensgaard døde for 16 år siden i en alder af 83 år. I en halv snes år boede han ene, indtil han fik ophold på hjemmet i Vesløs. Den 100-årige ryger og tager hver morgen en snaps i en kop kaffe. Det løsner godt for brystet, siger han.

Den 23-årige Lisa Lesniak fra Northampton i Massachusetts er kommet til Thy for at søge slægtninge. Hun bor hos Anna Grethe Hedegaard, Engtoften 7, Thisted. Deres mødre er kusiner. De to næstsøskendebørn søger slægtninge gennem Landsarkivet i Viborg.

100 år efter den første opførelse lød Thy Jernbanegalop igen i Thisted. Den blev skrevet af orga-

nist Emil Fritsch til indvielsen af Thybanen den 23. maj 1882. Genopførelsen fandt sted på Hotel Aalborg i forbindelse med studentersangernes koncert i musikforeningen.

Fra Afrika meddeles, at en søn af Jens Kirk, Thousgaard, Wolle, har fået pokal for den højestydende besætning i Zimbabwe (Rhodesia). Han har 7-800 køer, deraf 300 malkekøer af Rød dansk Malke race. Hans areal er på 10.000 acres, svarende til ca. 10.000 tønder bygsædeland.

Arbejdsformidlingschefen i Thisted, Leo Jepsen, fejrede 40 års jubilæum i arbejdsformidlingens tjeneste. Han er 59 år og har været chef, siden han i 1977 afløste Svend Christensen.

JUNI

Omkring 160 landmænd i Nordthy har søgt penge udbetalt i henhold til den såkaldte negative indkomstskatteordning. Det samlede beløb er på godt 14 millioner.

Omkring halvdelen af 217 huse i feribyen i Vorupør er solgt i løbet af en måneds tid, oplyser det sælgende firma. Et hus på 61 kvadratmeter sælges for 188.000 kr., 35 kvadratmeter for 158.000 kr.

Billedhuggeren Johan Galster overrakte en stor gave til museet i Thisted: en buste af digteren J. P. Jacobsen. Busten har fået sin plads i museets J. P. Jacobsen-stue.

Landinspektør i Thisted siden 1973, Jens Wolters, er fra 1. januar ansat som leder af det sønderjyske matrikelsvæsen. Jens Wolters stammer fra Als. Han har haft den landinspektørforretning, som tidligere N. Smed Søndergaard og derefter Poul Boe har drevet.

På Thisted Friluftsteater er i sommerens løb planlagt 13 forskellige arrangementer — et i hver uge fra 12. juni til 5. september.

Det er usikkert, om hovedvej 11 bliver forlagt vest om Thisted. Ved et møde med omkring hundrede lodsejere blev der udtrykt utilfredshed med, at vejen vil lægge beslag på megen god landbrugsjord. Ekspropriationskommissionen besluttede at lade vejdirektoratet forhandle med landbrugsministeriet og fredningsstyrelsen, før der træffes beslutning.

Thisted Gymnasiums første rektor, Gunner Rosholm, døde i Odense i en alder af 73 år. Han havde virket ved Randers Statsskole, da han i 1947 kom til Thisted for at blive rektor ved det nyoprettede gymnasium på den daværende Østre Skole. Efter 14 år i Thisted søgte han rektorembetet ved Odense Kathedralskole.

Omkring 50 fra Thisted og omegn deltog 17. til 20. juni i det nordiske venskabsbymøde i Thistedes norske venskabsby, Skien.

Morsingboere vil løsrive sig fra Thy på det historiske område. De har dannet »Morslands historiske Samfund« med 140 medlemmer og vil have strøget ordet Mors i det historiske samfund, som tidligere omfattede hele Thisted Amt. Navnet bliver nu »Historisk Samfund for Thy og Vester Han Herred«. Det har omkring 1000 medlemmer.

Ved Ministervej på Kronens hede er opstillet en mindesten for overklitfoged Axel Rasmussen, Søholt, Vester Vandet. Han var uddannet forstkandidat, virkede i Thy fra 1930 til 1967 og stod i spidsen for opkøb af hede- og klitarealer, som han lod beplante.

Som følge af byggekrise har ovnene på Sundby Teglværk ikke været tændt i det sidste år, og heller ikke i det kommende år mener den ny ejer, Skarrehage Molerværk, at der bliver tændt under ovnene i Sundby Thy.

Fredag den 25. juni åbnede Fred. Olsen Lines en ny rute, Hanstholm-Arendal. Færgen »Christian IV« er sat ind på ruten. I sommertiden bliver der afgang en gang daglig både til Arendal og Kristiansand.

Storkeeksperten Henning Skov, Viborg, kom ved månedens slutning til det resultat, at der overhovedet ikke er storkeunger i år i Nordjylland — Frøstrup og Vesløs medregnet. Ludvigs mage holder stand hos fru Anna Søndergaard i Frøstrup. I reden i Vesløs var der besøg i foråret af to storke.

JULI

Arrestforvarer Børge Høy, Thisted, tog formelt sin afsked fra 1. juli. Reelt ophørte hans virke 4. januar i år, da Thisted Arrest blev nedlagt med det re-

sultat, at Thisted Politi skal bruge arresten i Nykøbing.

Et flertal af Nors Andelsmejeris andelshavere besluttede at bevare mejeriet, selv om nogle store leverandører har planer om at levere mælk til andre selskaber.

Landinspektør Jens Wolters har fra 1. juli afhændet sin forretning til Klaus Gjørup, der har været ansat ved landinspektørfirmaet Nellemanns Efterfølger i Aalborg.

Tidligere forstander på Thylands Højskole, Thorvald Hansen, døde i en alder af 70 år. Han startede i 1947 Thylands Ungdomsskole, som blev udvidet flere gange, inden han i 1967 trak sig tilbage på grund af sygdom.

C. P. Jespersens Blomsterforretning i Storegade i Thisted overtages af Margrethe Kappel, Kjærs Blomster på Plantagevej. Familien Jespersen har haft forretning i Thisted i 115 år. Den sidste ejer, Sigurd Jespersen og hans kone, har drevet forretningen i 26 år. Han var 4. generation.

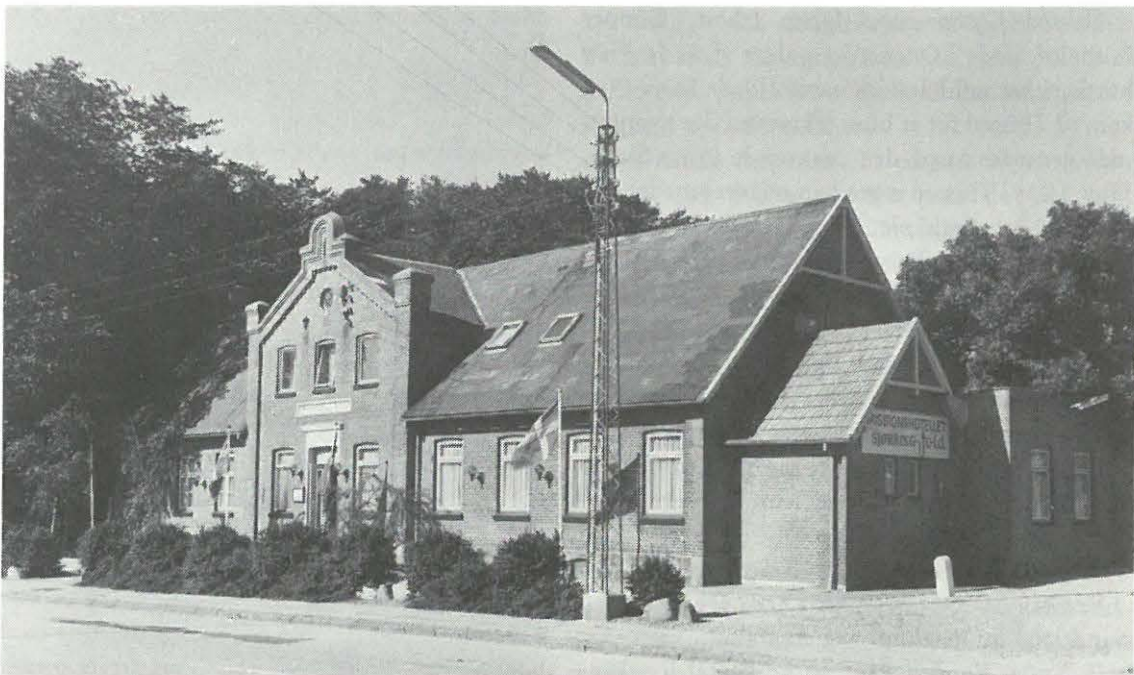
Formanden for Nordthy Landboudom, Ole Bach, Fårtoft, er indvalgt i bestyrelsen for en ny landbrugsskole, der søges oprettet på Mors med plads til 60-70 grundskoleelever.

Fhv. amtsrådsmedlem, gdr. Aksel Andersen, Sennels, døde i en alder af 78 år. Han havde drevet Nørgård i Sennels fra 1936. Han var i Thisted Amtsråd 1955-70 og formand for Thisted Andels Svineslagteri i godt en halv snes år efter propr. M. C. Korsgaard, Tøttrupgård.

Et af de gamle træhuse ved Plantagen Christiansgave i Thisted brændte 22. juli. Huset opførtes 1924 af restauratør Alfred Hald, Hotel Jylland i Vestergade. Han drev i en årrække restauration i huset, kaldet Sommerlyst. Han solgte det i 1952 til Thisted Sangforening, der i 1968 overdrog bygningen til KFUM-spejderne i Thisted.

Fabrikken Sun-Will i Sundby udvider kapaciteten, så der fremtidig kan fremstilles 220,000 par bukser om året mod hidtil 160,000. Fabrikken har omkring hundrede syersker, og der er udsigt til, at endnu 25 kan få beskæftigelse.

Vildsund Hestemarked gennemførtes uden klovbærende dyr. Der var som sædvanlig stor til-

Ved udgangen af juli blev Sjørring-Vold lukket som hotel, og det er nu en højskole.

strømning, men handelen gik trægt, og kun et par hundrede heste solgtes den første dag.

Politiassistent H. Skov Madsen, Thykiersvej 15, Thisted, trak sig tilbage efter 40 års virke ved politiet. Foruden at virke ved politiet har han været kompagnichef ved Hjemmeværnet.

Ved udgangen af juli drejede Elisabeth Ørgaard Nielsen nøglen om for Sjørring Vold Hotel og sendte denne hilsen gennem Thisted Dagblad: Efter 12 dejlige år på Sjørringvold rettes hermed en stor og velment tak til trofaste kunder, dygtigt personale, forretningsforbindelser samt hjælpsomme naboer og venner. Samtidig ønsker jeg Højskolen i Thy mange gode år i de skønne omgivelser.

AUGUST

1. august blev højskolen på Sjørring-Vold taget i brug til kursusvirksomhed. For formanden for skoleudvalget, Tom Kirk, var det en dejlig oplevelse at se det, mange havde stridt for, blive til virkelighed. Forstander Arne Ørtved fortalte om Martin A. Hansens »Jonathans Rejse«, der skal for-

tælle, at man ikke gør sig til herre over tilværelsen gennem fornuft og teknologi.

Thisted Byråd er ikke interesseret i at få en discount-forretning til byen, fremgik det af en debat den 3. august. Der blev givet afslag til Dansk Butikstjeneste Aps. 14 af 20 medlemmer stemte for, at Torvegade fortsat skal være lukket for bilkørsel.

I de seneste år er omkring et halvt hundrede tømrere udvandret fra Thy for at få arbejde i Norge. Karl Richard Pedersen fra Kjelstrup fortæller under et besøg, at han har arbejdet på elementhuse. Han tjener mere, end han havde haft mulighed for her i landet.

Fhv. mekaniker Chr. Dissing, der fyldte 90 den 12. august, var den første i Thisted Amt, der oprettede køreskole. Han blev boende i Havnestræde, efter at hans kone, Clara Dissing var død i 1969. Først i år måtte han på Thisted Plejehjem.

På borgmesterkontoret i Thisted afsløredes 11. august et maleri af Thistedts tidligere borgmester, Holger Visby. Han er blevet malet af en sønderjysk kunstner, Viggo Kragh Hansen.

Vi bryder os ikke om det danske system, sagde

Fremskridtspartiets folketingskandidat i Thistedkredsen, Erik Lindhardt. Sammen med sin kone Birte og to drenge udvandrede han til Australien.

Tilsted Sogn, som i 1980 blev udskilt fra Thisted Pastorat og fik selvstændig status, skal have en præstegård. Den bliver på 363 kvadratmeter, hvoraf 179 bliver præstens privatbolig. Udgift: et par millioner.

Anders Præstegaard, Hanstholm, har foræret museet i Thisted en mønt, som for 60 år siden blev fundet af hans svigerfar, Anders Borup, i strandkanten. En undersøgelse viste, at det var en svensk mønt fra 1572.

Ved byfesten i Snedsted blev slagteriarbejder Preben Jespersen hædret for den store indsats, han har gjort for unge sportsfolk.

Fred. Olsen Lines besluttede at indstille vintersejladsen mellem Hanstholm og Kristiansand, men lover helårstrafik fra næste sommer.

Tidligere ejer af Klitmøller Kro, Fr. Storm, Thisted, der er 77 år, blev udnævnt til Hanstholm-Thisted Marineforenings første fregatkaptajn.

Landsformanden for Blå Kors' Ungdom, Henry Nielsen, Skjoldborg, rejser 1. september til England for at uddanne sig til en gerning i Tanzania. Han skal udsendes af Brødremenigheden.

I Koldby er Sydthys nyeste hjem for ældre taget i brug: EGV-Centret Kløvermarken. Hjemmet er opført i samarbejde mellem kommunen og Ensomme Gamles Vel.

I anledning af flere firmaers ønske om discountbutikker i Thisted siger Thy Købmandsforenings formand, Carl Christensen, Dragsbæk: Discountbutikker vil trække kunder fra landdistrikterne, og da forretningerne her er meget følsomme over for de mindste udsving i omsætningen, kan man se frem til den dag, da mange landområder vil stå uden forretning med dagligvarer.

SEPTEMBER

Forfatteren Egon Nielsen, der er fra Ydby, vil skrive en roman fra besættelsestiden. Den skal fortælle om flyvere på flugt og opgøret efter kapitulationen i 1945.

Professor i mikrobiologi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, dr. med. Knud Skadhauge, får mere tid til at tage sig af Stenbjerg landingsplads. 8. september fyldte han 70, og han må trække sig tilbage fra månedens udgang. Knud Skadhauges interesse for Thy har han ikke fra fremmede. Hans farfar, Jeppe Poulsen Skadhauge, var fra Nørhå. Siden 1959 har Knud Skadhauge haft en stor grund i Stenbjerg og været førende for bevarelse af landingspladsen.

Den 8. september var det 15 år siden, Hanstholm Havn blev indviet. Det blev blandt andet markeret ved en festlighed i Hanstholmhallen. Tre af dem, der var med til at gøre en indsats for at få havnen bygget, Anders Præstegaard, Marius Madsen og H. P. Hammer, fik aquamanileprisen.

Sjørring Maskinfabrik er endnu engang ved at blive udvidet, konstateredes det under åbent hus i forbindelse med besøg af tidligere trafikminister Ivar Hansen. Hvis konjunkturerne for dansk erhvervsliv bliver bedre, regner fabrikant Ernst Nielsen ikke med afsætningsvanskeligheder.

På et debatmøde i Thisted advarede Lars Overgaard, Tingstrup, byrådet mod at give tilladelse til oprettelse af discountbutikker. Det vil gå ud over forretningerne i landsbyerne, sagde han. Flere tilsluttede sig dette synspunkt og lagde vægt på serviceniveauet, men der var også tilhængere af den nye butiksform.

Skoleinspektør Søren Vase, Koldby, modtog Dansk Jagtforenings diplom for jagt- og vildtpleje på et 42 tdr. land stort areal, han er ejer af i Svanekjær. Søren Vase har blandt andet plantet 60.000 træer på arealet.

250 deltagere i en høstfest i Hillerslev forsamlingshus oplevede, at »Thybovalsen« blev draget frem af glemselen. Den blev skrevet i 1930'erne i anledning af, at Hansted-dilettanter opførte Johan Skjoldborgs »Slægtningen« under ledelse af Frida Budtz Müller. Thistedes daværende musikdirektør, Chr. Ryming, komponerede melodien. Teksten blev skrevet af forfatteren Martin Jensen, der var født i Sundby Thy og bosat i København.

Jørgen Miltersen.

Gamle billeder...

*som kan have interesse for
Jul i Thy, modtages
gerne til reproduktion.
De får billederne tilbage,
medmindre De skulle være
interessert i,
at vi viderebringer dem
til opbevaring i et af de
lokalhistoriske arkiver.*

Med venlig hilsen
JØRGEN MILTERSEN
Thisted Dagblad
Telf. (07) 92 33 22

Erik F. Nielsens Eftf.

Erik L. Wadmann

Centrum for Ure og Optik

Store Torv
Tlf. 92 10 32

FLYV
TIL KØBENHAVN MED
DANAIR

Køb billetter hos:

Sextus Bjerres Eftf.

STATSAUT. SKIBSMÆGLER LIVERSEN
7700 Thisted

aut. indenrigsagent - Tlf. (07) 92 30 33

Giv Deres barn en god start.

Med en børneopsparingskonto
i Den Danske Bank er De godt på vej.
Samtidig opnår De skattefordel
- her og nu.

DEN DANSKE BANK

AF 1871 AKTIESELSKAB

A 25

Snak nyt tøj med Dress-partner

(07) 92 04 99 — 92 44 56

Thisted Materialhandel
Telefon 92 00 52

MATERIALISTEN

Hurtig og nænsom transport af gods...

I/S Thisted Lastbilcentral

Havnen . Tlf. 92 11 70

BRUGSKUNST

— et centrum for gaver og legetøj!

BRITTA KRISTENSEN

Bytorvet

Tlf. 96 16 75

MALLES
Støvsugere
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Symaskiner
SNEDSTED. Telf. 934082

MALLES
Barnevogne
SNEDSTED. Telf. 934082

SHELL
OLIEFYR
SERVICE

PRØV OS!

SHELL Center Nordjylland A/s
Havnen 37
7700 Thisted **92 20 33**

Hans Olsen & Søn

Industrivej . Telf. 92 03 00
Åben 9 - 17.30 . lørdag 9 - 12

VVS Specialbutikken -
med installationservice

Alt i konfektur
- gaveæsker til alle formål

ELITE

J. Kristensen . Vestergade 22
Thisted . Tlf. 92 14 74

VENDELBOBANKEN

Vestergade 38 - 40 . 7700 Thisted . Telefon 92 41 11

– frisk og fin

DRAGSBÆK
MARGARINEFABRIK
Tlf. 92 27 44

**brille-
huset**

• VESTERGADE 7 •
THISTED (07) 92 04 37

Køb julegaver i

monopol

Frederiksgade . Thisted

I år skal julegaverne være fornuftige.

Prøv at give møbler - de glæder også i tiden fremover

*Mange modeller i senge
enkelt, trekant og dobbelt*

*Alle typer i madrasser
Små og store tæpper*

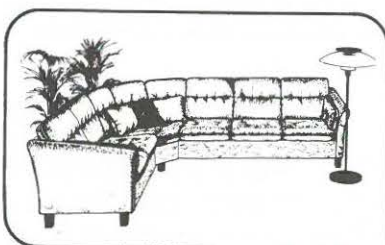
Se udvalget i

TÆPPEHUSET

*Lænestole
høje og lave*

Masser af småmøbler

*Hjørnesofaer
stof og læder*

Dagligstuer - alle priser

Kom ind og se hvad vi har

idé Frøkjær MØBLER
KNUDSEN JERNBANEGADE · 7700 THISTED

Husk, gælder det køb eller orientering angående radio — fjernsyn — video m.m. — så er De altid velkommen hos:

Arne Svendsen

GÅ-GADEN . SERVICEAFD. TILSTEDVEJ . TLF. 92 00 77
HURUP AFD. . BREDGADE 141 . TLF. 95 23 03

**rigtige sko til
hele familien!**

skokøb JUUL SKO

ALT

i glarmesterarbejde, samt indramning af billeder og broderier udføres.

GLARMESTER

Anton Odgaard

Idylvej 2, Thisted, tlf. 92 19 17

BENDIXEN
ure · briller · guld · sølv
LILLETORV 1 · 7700 THISTED
07 · 92 02 31

Give gaver - gå til guldsmed ...

Egon Pedersen
ST. TORV - 7700 THISTED
(07) 92 00 29

Esso Servicenter

v/ Leif Hummelshøj
Vestergade 71 . 7700 Thisted
Tlf. (07) 92 07 17

GØL PØLSER

POUL H. LADEFOGED

FEDEVARER EN GROS
Åbakkevej 6

Tlf. (07) 92 14 58 - 92 17 33
Privat: Markvænget 10 A - (07) 92 57 76
7700 Thisted

LM Electric ApS

Storegade 23 . Thisted . Tlf. (07) 92 62 22

S. E. Larsen (07) 97 70 90
I. Mortensen (07) 92 62 22

BR D
FABRIKKEN'S
THISTED · TELF. 92 01 90

*- en
krumme
bedre!*

Calles Konditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8 Telefon (07) 92 01 60

Havnesmeden

V. J. Andersen & Søn
Smede- og maskinværksted
v/ Knud E. Andersen
Tlf. 92 17 15

Bogbinderiet, der søger at følge med tiden

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

**Glædelig jul
og
godt nytår**

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

**Besøg vor Super-slagter
— det betaler sig**

**JENSEN &
LANGBALLE**

Telefon (07) 92 33 44* — 92 33 92

**Den
lokale
Frøhandel**

**Thisted Frø
Thorstedvej 88
Tlf. 92 25 66**

**Bøger af enhver art og til
ethvert formål**

BALLEBY's BOGHANDEL

v/ NIELS ERIKSEN
STORE TORV 5 . TLF. (07) 92 00 90
7700 THISTED

En børneopsparing er god at ha', når man skal igang med en uddannelse

Med en børneopsparing i Sparekassen kan De give Deres børn - eller børnebørn - en uvurderlig økonomisk håndsrækning, den dag de unge skal begynde deres studier, stifte bo o.s.v.

De får selv skattefordele nu med en børneopsparing - idet De kan trække op til 3.000 kr. fra på Deres selvangivelse allerede i år.

Få et tilbud i Sparekassen - hellere i dag end i morgen.

Tøjet får vi i

Gågaden . Telefon (07) 92 11 52

HUSK...

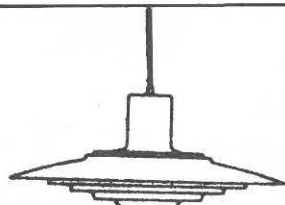
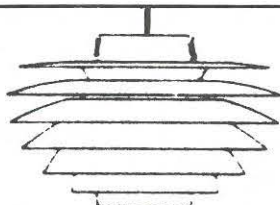
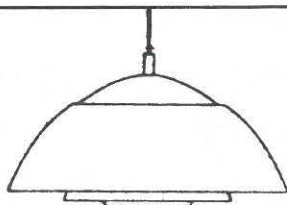
Håndklæder - Sengesæt - Sengtæpper - Plaids - Dyner

finder De i et smukt udvalg midt i gågaden hos

Gågaden . Telefon (07) 92 09 77*

Stedet, hvor man køber gardiner

Aps brdr. **W. Hansen**
THISTED **EL-KØB** CENTER

VESTERGADE 84 . TELEFON 92 27 00 . 7700 THISTED

STRANDHOTELLET

PER KIRK ANDERSEN

7700 THISTED . TLF. (07) 92 40 11

Hellesens

Os med Ecco-sko og -støvler

Kjeldgaard
SKO

Byens mest moderne

BILVASKEMASKINE

Texaco Trafikcenter

v/ Jørn Kristiansen

Ålborgvej 12 - 7700 Thisted - Tlf. (07) 92 29 77

α ALFA-LAVAL

*Malkemaskiner - Rørmalkeanlæg - Køletanke
Udmagningsanlæg - Ventilation
Staldinventar m.m.*

Vi gør arbejdet lettere for Dem

P. KOED ApS

Thisted . Tlf. (07) 92 16 22 og 92 14 10

STALDMEKANISERING - Salg - Service - Reservedele

Herre og drengetøj

KJÆR

VESTERGADE 34 · TLF. 920536

VASK — RENS — LEJE

Udlejning af
KITLER, SENGELINNET
DÆKKETØJ og HÅNDKLÆDER
til private, institutioner
og hoteller.
En gros salg af rengøringsmidler.

50 års erfaring kommer Dem til gode.

KLIT VASK

7700 Thisted
Dragsbækvej 45
(07) 92 05 88

7900 Nykøbing
Ringvejen 60
(07) 72 08 99

dlo

Center . Thisted

telefon (07) 92 14 55

Hamlet

Original Solio

KØB HOS FAGMANDEN

EGON HANSEN

Østergade 3 . Telefon 92 15 89

Ring efter en

Gardinbus

Se gratis ca. 600 lange gardinlængder
hjemme i Deres egne stuer

Telefon **H&L** 92 24 44

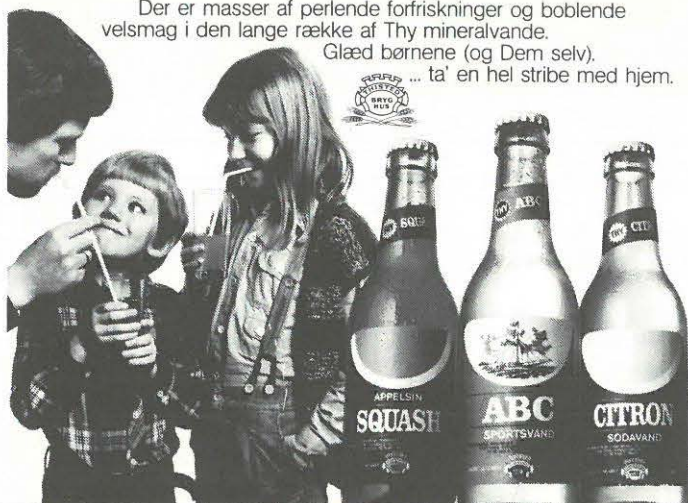
- det er os med gardinbusserne!

Børnene har somme tider svært ved at ha' THY sodavand i fred for de voksne.

Der er masser af perlende forfriskninger og boblende
velsmag i den lange række af Thy mineralvande.

Glæd børnene (og Dem selv).

... ta' en hel stribe med hjem.

SMUKT OG SOLIDT MALERARBEJDE

M A L E R F I R M A

C. Christoffersen & Søn

Kastet 17

A. Christoffersen – privat Egevej 7

92 02 75

TOVES BLOMSTER

ALT i

dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

Aalborgvej 68 . Telefon (07) 92 02 22 . 7700 Thisted

Deres blomsterproblem – vort speciale!

GODE TILBUD

– kan De altid smage
Dem frem til i

Ostehuset

LILLETORV, TLF. 92 22 25

Musikcentret J/S

Underholdningsbureau og koncertdirektion
v/ Knud Erik Pedersen og Verner Schytte

Jernbanegade 7
7700 Thisted
(07) 92 31 85
(07) 92 39 30

ORKESTRE

&

SOLISTER

Der er 182 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det

Beklædningsmagasin . Thisted . Hanstholm

Julegaver

**Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos**

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon (07) 92 10 02

Krambandleren
v/ Svann Agerholm
Storegade 7 • Thisted
TLF. 92 02 57

Svann Agerholm ApS
STOREGADE 7
7700 THISTED . TLF. 07 - 92 02 57
• PORCELÆN • GAVER • UDSTYR •

**Udnyt HELE
skattefordelen:**

**aftal automatisk
opsparing
til Deres børn
i Andelsbanken**

 ANDELSBANKEN

El-installationer
og servicearbejder
af enhver art

**En god kontakt
døgnet rundt**

**Polar
is** *Hürra for det
danske*

**Gælder det tryksager -
henvend Dem til ...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22*

med brug-som-du-vil låneret

-en sikker vinder!

Ja, vi bør vel egentlig sige mange sikre vindere! Sikre vindere er de mange mennesker, der allerede har set fordelene ved »142-kontoen«. Her er der nemlig tale om et tilbud med mange spændende muligheder:

»142-konto« er en kort toform, der kombinerer opsparing og lån på en sådan måde, at det allerede efter 2 år giver dig mulighed for at have mindst 10.000 kr. til rådighed – uanset hvad du ønsker at bruge pengene til: Møbler, bil, farve-TV, båd m.v.

Men: Du har også mulighed for at oprette flere stk. »142-konto«-beviser, hvilket i løbet af to år kan give dig 50.000 kr. på hånden. Og – hvis I er »to« ... ja, så er det ikke 50.000 kr., men helt op til 100.000 kr.! Og indbetalingerne er faste i hele opsparings- og låneperioden, nemlig 142 kroner om måneden pr. bevis.

Altså: Ung eller ældre – alle på egnen har mulighed for en »142-konto« – uanset om man er kunde hos os i forvejen eller ej.

Et enestående godt tilbud, som kun den lokale bank kan tilbyde dig! Vi vil opfordre dig til at komme ind i banken og høre nærmere om »142-konto«.

	Udbetaling efter 2 år
1 bevis koster 142 kr. om md.	kr. 10.000
2 beviser koster 142 x 2 = 284 kr. om md.	kr. 20.000
3 beviser koster 142 x 3 = 426 kr. om md.	kr. 30.000
4 beviser koster 142 x 4 = 568 kr. om md.	kr. 40.000
5 beviser koster 142 x 5 = 710 kr. om md.	kr. 50.000

A/S HANDELS- OG LANDBRUGSBANKEN I THISTED

– den lokale bank